

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Šárka FURMANOVÁ

Identifikace obyvatel se svým územím
Příklad přechodné oblasti kulturně-historického regionu

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Miloslav ŠERÝ, Ph.D.

Olomouc 2015

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Šárka FURMANOVÁ (R12572)
Studijní obor: Učitelství geografie pro SŠ (Geografie – Anglická filologie)

Název práce: Identifikace obyvatel se svým územím. Příklad přechodné oblasti kulturně-historického regionu.
Title of thesis: Identification of the inhabitants with their district. The example of the cultural and historical intermediate region.

Vedoucí práce: Mgr. Miloslav ŠERÝ, Ph.D.
Rozsah práce: 64 stran, 10 vázaných příloh

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá regionální identitou obyvatel Slavičína, jež představuje přechodnou oblast kulturně-historického regionu. Cílem práce bylo zhodnotit míru identifikace obyvatel se svým regionem. Na základě analýzy vybraných výzkumných otázek dotazníkového šetření, byla zjištěna poměrně vysoká míra identifikace obyvatel se svým územím. To lze deklarovat na základě relativně nízkého zjištěného emigračního potenciálu, dále dle vysoce deklarované míry pocitu hrdosti k regionu či na základě míry ztotožnění s geografickými oblastmi v regionální hierarchii, kterými byla nejčastěji označována území lokálního měřítka jako region nebo obec.

Klíčová slova: regionální identita, identifikace, dotazníkové šetření, region Slavičínsko

Abstract:

The bachelor thesis deals with the regional identity of the inhabitants of the Slavičínsko region. This region represents an intermediate part of the cultural and historical region. The aim of this thesis was to evaluate the extent of the identification of the inhabitants with their district. According to the analysis of the chosen research questions from the questionnaire survey, the relatively high identification of the inhabitants with their region was found out here. It can be declared on the basis of the relatively low emigratory potential, then according to highly declared extent of feeling of self-esteem or on the basis of the extent of the identification with geographical areas. Region and village were the most often chosen ones.

Keywords: regional identity, identification, questionnaire survey, Slavičínsko region

Prohlašuji, že zadanou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s využitím uvedených elektronických zdrojů a literatury.

V Olomouci dne 11. 5. 2015

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala především panu Mgr. Miloslavu Šerému, Ph.D. za odborné vedení této práce, za pomoc, ochotný přístup, cenné rady a připomínky. Poděkování patří i mé rodině, která se ve velké míře podílela na distribuci dotazníků při dotazníkovém šetření.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Šárka FURMANOVÁ**
Osobní číslo: **R12572**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obory: **Geografie**
Anglická filologie
Název tématu: **Identifikace obyvatel se svým územím. Příklad přechodné oblasti kulturně-historického regionu.**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení míry identifikace obyvatel se svým územím. Vybráno bude zájmové území, které představuje přechodnou oblast zvoleného kulturně-historického regionu, přičemž bude zhodnocena role tohoto regionu v procesu utváření prostorových identit obyvatel zájmového území. Provedena bude analýza potenciálního vlivu dílčích demografických struktur obyvatel zájmového území na charakter hodnocených fenoménů. V první fázi zpracování práce provede autorka rešerši relevantní odborné literatury. Následovat bude terénní šetření, v jehož rámci budou získána potřebná primární data. Ta budou v další fázi analyzována a podrobena kritické diskusi a interpretaci.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

HEŘMANOVÁ, E., CHROMÝ, P. a kol. (2009): Kulturní regiony a geografie kultury. Kulturní realie a kultura v regionech Česka. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s.
CHROMÝ, P., SKÁLA J. (2010): Kulturněgeografické aspekty rozvoje příhraničních periferií: Analýza územních složek územní identity obyvatelstva Sušicka Geografie. Roč. 115, č 2, str. 223246.
PAASI, Anssi (2003): Region and Place : regional identity in question. In: Progress in Human Geography. Roč. 27, č 4, str. 475485.
RAAGMAA, Garri (2002): Regional Identity in Regional Development and Planning. In: European Planning Studies. Roč. 10, č 1, str. 55-76. DOI: 10.1080/0965431012009926 3. ISSN: 0965-4313 print. Carfax Publishing : Taylor and Francis Group.
ROUBAL, Ondřej (2002): Regionální identita obyvatel (české části) euroregionu Nisa. In: Zich, F. (ed): Sborník tematického okruhu PSE: Pohraniční, přeshraniční spolupráce a euroregiony. Str. 6267. Česká geografická společnost. Ústí nad Labem.
SIWEK, T., BOGDOVÁ, K. (2007): České kulturně-historické regiony ve vědomí svých obyvatel. In: Sociologický časopis/Czech Sociological Review. Roč. 43, č 5, str. 10391053. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., Praha.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Miloslav Šerý**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2015**

L.S.

Prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 30. dubna 2014

Obsah

1 Úvod a cíle práce.....	9
2 Metodika.....	11
3 Stručná geografická charakteristika zájmového území.....	14
4 Teoretická východiska výzkumu.....	21
5 Výsledky dotazníkového šetření	27
5.1 Míra identifikace obyvatel Slavičína s regionem.....	28
5.2 Míra uplatnění principu self-efficacy	30
5.3 Image regionu Slavičína.....	35
5.4 Míra identifikace obyvatel Slavičína s geografickou oblastí	39
5.5 Míra potencionální migrace z regionu	42
6 Závěr.....	45
7 Summary	47
8 Seznam použité literatury a internetových zdrojů.....	48
Seznam příloh.....	51

Seznam použitých zkratek:

apod. = a podobně

atd. = a tak dále

CP = celkový přírůstek

ČR = Česká republika

Face-to-face = tváří v tvář; osobně

HMCP = hrubá míra celkového přírůstku

HMMS = hrubá míra migračního salda

HMPP = hrubá míra přirozeného přírůstku

CHKO = chráněná krajinná oblast

JAPIS = Jan Pivečka a synové

MS = migrační saldo

MT = mírně teplá klimatická oblast

např. = například

PP = přirozený přírůstek

PRABOS = pracovní boty Slavičín

resp. = respektive

SO POU Slavičín = správní obvod pověřeného obecního úřadu Slavičín

SO ORP Luhačovice = správní obvod obce s rozšířenou působností Luhačovice

UNESCO = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation

1 Úvod a cíle práce

Tato bakalářská práce se zabývá zhodnocením míry identifikace obyvatel Slavičína se svým územím, které J. Štika vymezil a označil za přechodnou oblast kulturně-historického regionu, konkrétně Valaška. U tradičních kulturně-historických regionů, kterým Valaško rozhodně je, bývá předpoklad velmi silné spjatosti obyvatel se svým územím. Cílem práce je tedy zhodnotit míru identifikace obyvatel se svým regionem a zjistit, zda je možné považovat intenzitu ztotožnění obyvatel na Slavičíně za příznačnou také pro tuto přechodnou oblast, u níž by se dala předpokládat, oproti centřům kulturních regionů, podstatně menší spjatost obyvatel s územím.

Mým bydlištěm je město Slavičín, které považuji za součást Valaška. I já osobně se cítím být s tímto národopisným celkem určitým způsobem spjatá. K regionu Slavičína pociťuji hrdost a pevně se identifikuji s místním prostředím, proto mě zajímalo, zda se moje regionální identita shoduje s identitou obyvatel Slavičína a do jaké míry se se svým regionem tyto lidé identifikují. „*My, že už nejsme Valaši? Jestli nejsme Valaši my, toš to už pak nigdo. Já sem byl, su a budu Valach napořád! Nech si druzí pravíja, co chcú*“, taková a podobná prohlášení, která nejsou na Slavičíně ojedinělá, mě přivedla k myšlence zkoumat problematiku regionální identity právě zde.

Fenomén regionální identity není ale v dnešní době devizou pouze geografů. Problematikou vymezení Valaška a utvářením prostorových identit se zabýval již zmiňovaný J. Štika, který geografem nebyl. Studium regionální identity se dostává do popředí zájmů i např. u českých (O. Roubal) či zahraničních sociologů nebo psychologů. Sociální psycholožka G. Breakwell a její principy využití místa pro utváření vlastní identity budou v této práci blíže specifikovány. Pomocí některých z nich budou taktéž interpretovány výsledky dotazníkového šetření, které se stalo zdrojem dat pro zhodnocení míry identifikace obyvatel na Slavičíně. Vyhodnocení výsledků terénního šetření bude provedeno dle pohlaví, věku, vzdělanostní struktury respondentů a taktéž délky pobytu v obci trvalého bydliště.

Nejprve bude řešena míra ztotožnění na základě hrdosti k regionu (self-esteem) a povědomí obyvatel o sebeúčinnosti regionu (self-efficacy). Další zkoumanou problematikou bude tzv. image regionu, která formuje vlastní identitu nejen svých obyvatel, ale taktéž samotného regionu. Na základě atributů, jenž dávají svému regionu jeho specifický ráz, je utvářen v myslích lidí určitý obraz regionu, se kterým se jeho obyvatelé sami identifikují či nikoli. Zda se obyvatelé Slavičína ztotožňují se svou obcí, regionem či vyšším územím

celkem bude ve výzkumné části této práce taktéž analyzováno, což rovněž pomůže ke zhodnocení intenzity ztotožnění obyvatel na Slavičínsku. V neposlední řadě bude zkoumáno, jaký existuje na Slavičínsku emigrační potenciál, což je podstatné především z hlediska udržitelnosti regionu pro budoucí generace.

Problematikou regionální identity je žádoucí se i nadále zabývat především kvůli rozvoji a udržitelnosti tradičních kulturně-historických regionů, jejichž kulturní hodnoty se mohou v sociálních komunitách předávat z generace na generaci a stávají se tak součástí sociokulturních vzorců jednání a chování lidí.¹ Uvědomuje-li si jedinec odlišnosti, specifika a charakteristické rysy své společnosti či obývaného území, lze je dle Chromého a Skály považovat za indikátory kvality sociálního kapitálu v území.²

¹ Chromý, Skála 2010, str. 226

² Tamtéž, str. 227, citováno podle Paasi 1986 a Coleman 1988

2 Metodika

Tato bakalářská práce byla vytvořena na základě rešerše literatury, která je blíže interpretována v kapitole č. 4 s názvem *Teoretická východiska výzkumu*, a také pomocí terénního výzkumu, který proběhl formou dotazníkového šetření.

Cílovou skupinou dotazníkového šetření bylo obyvatelstvo Slavičinska starší 15 let. Nejen věk, ale taktéž pohlaví, délka pobytu v obci trvalého bydliště a úroveň nejvyššího dosaženého stupně vzdělání byly aspekty, podle nichž proběhlo vyhodnocení a porovnání výsledků vybraných otázek dotazníkového šetření. Na základě již zmiňovaných charakteristik se daly očekávat více či méně patrné rozdíly v odpovědích respondentů.

Terénního výzkumu se na Slavičinsku zúčastnilo 104 dotazovaných osob. Dotazování probíhalo přibližně v polovině případů metodou face-to-face. Zbylí respondenti byli opatřeni tiskopisy, které vyplňovali samostatně. V jednotlivých obcích byl počet zúčastněných dotazovaných osob alespoň 1% z celkové populace. Konkrétní počty za jednotlivé obce jsou prezentovány v (viz Tab. 1).

Tab. 1: Počet respondentů za jednotlivé obce SO POU Slavičín

obec	obyvatelstvo celkem v roce 2011	1 % populace	počet respondentů
Bohuslavice nad Vlčí	394	4	5
Lipová	339	3	10
Petrůvka	314	3	8
Rudimov	239	2	3
Slavičín	6 611	66	70
Šanov	473	5	8
celkem	8 370	83	104

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] 2015. [cit. 2015-03-26].

Dostupné z: <http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>

Vlastní data, vlastní výpočty

Tab. 2: počet obyvatel SO POU Slavičín (k 31. 12. 2011) a počet respondentů dle pohlaví

obyvatelstvo 15 +					
pohlaví	počet obyvatel v SO POU Slavičín	podíl v celk. počtu obyvatel [%]	počet respondentů v SO POU Slavičín	podíl v celk. počtu respondentů [%]	procentní bod
muži	3 617	48,51	50	48,08	0,43
ženy	3 839	51,49	54	51,92	-0,43
celkem	7 456	100,00	104	100,00	0,00

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (2004 až 2013) : SO POU Zlínský kraj : Slavičín – 7204 2*. [online] 2015. [cit. 2015-03-26].

Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/71003262BF/\\$File/13005714342.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/71003262BF/$File/13005714342.pdf)

Vlastní data, vlastní výpočty

Jak již bylo výše uvedeno, terénní výzkum byl zaměřen na obyvatelstvo Slavičínska starší 15 let. Pro objektivní vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření bylo nezbytné dodržet přibližně shodnou strukturu respondentů se strukturou obyvatel SO POU Slavičín nad 15 let. Kontrola byla provedena na základě statistické metody zvané chí kvadrát. Tento test potvrdil shodu ve všech kategoriích zvolených pro vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření. Výsledky testu jsou prezentovány v (viz Příloha č. 3).

Z hlediska pohlaví mezi respondenty převažovaly ženy, avšak rozdíl mezi počtem mužů a žen byl v tomto případě zanedbatelný. Kromě toho podíl respondentů, z celkového počtu dotázaných, téměř úplně korespondoval s podílem žen a mužů v celkovém počtu obyvatel SO POU Slavičín. Rozdíl byl minimální (viz Tab. 2), což taktéž nemohlo nijak ovlivnit výsledky výzkumu.

Tab. 3: počet obyvatel SO POU Slavičín (k 31. 12. 2011) a počet respondentů dle věku

obyvatelstvo 15 +					
věk	počet obyvatel v SO POU Slavičín	podíl v celk. počtu obyvatel [%]	počet respondentů v SO POU Slavičín	podíl v celk. počtu respondentů [%]	procentní bod
15-24	1 072	14,81	25	24,04	-9,23
25-34	1 211	16,74	15	14,42	2,32
35-44	1 178	16,28	21	20,19	-3,91
45-54	1 181	16,32	13	12,50	3,82
55-64	1 158	16,00	17	16,35	-0,35
65 +	1 436	19,85	13	12,50	7,35
celkem	7 236	100,00	104	100,00	0,00

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Šetření lidu, domů a bytů 2011*. [online] 2015, [cit. 2015-03-26].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb>

Vlastní data, vlastní výpočty

Co se týká věkového složení dotázaných, zde se objevovaly rozdíly mezi podílem obyvatel Slavičína a podílem respondentů ve všech věkových kategoriích mnohem vyšší. Výjimkou byla snad jen věková kategorie 55-64 let, kde rozdíl dosahoval pouhého 0,35 procentního bodu (viz Tab. 3). Navzdory těmto vyšším rozdílům nemohly být výsledky terénního výzkumu nijak výrazně zkresleny. Pouze u věkové kategorie 15-24 let, kde se rozdíl lišil nejvýrazněji, se díky rozdílu dosahujícího až 9,23 procentního bodu (viz Tab. 3) daly očekávat ve výsledcích patrnější nerovnosti. Výsledky chí kvadrátu však neprokázaly statisticky výrazné rozdíly v porovnávaných strukturách dotázaných respondentů a celkového počtu obyvatel SO POU Slavičín nad 15 let.

Délka pobytu respondenta v obci trvalého bydliště byla dalším ukazatelem, na jehož základě proběhlo vyhodnocení a porovnání výsledků vybraných otázek dotazníkového šetření. Interpretace výsledků jednotlivých otázek byla zaměřena především na kategorii obyvatel žijících v regionu od narození, neboť u místních rodáků je předpoklad největší spjatosti se svým regionem. Shodnou strukturu respondentů se strukturou obyvatel SO POU Slavičín se tedy podařilo dodržet i v případě rodáctví (viz Tab. 4).

Tab. 4: počet rodáků v SO POU Slavičín (k 31. 12. 2011) a počet rodáků v rámci respondentů

obyvatelstvo 15+					
délka trvalého pobytu	počet obyvatel v SO POU Slavičín	podíl v celk. počtu obyvatel [%]	počet respondentů v SO POU Slavičín	podíl v celk. počtu respondentů [%]	procentní bod
od narození	4440	53,05	55	52,88	0,17
ostatní	3930	46,95	49	47,12	0,99

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011.* [online] 2015.

[cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://notes.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/home>

Vlastní data, vlastní výpočty

Pokud jde o vyhodnocení výsledků vybraných otázek dotazníkového šetření na základě nejvyššího dosaženého stupně vzdělání, zastoupení počtu respondentů a obyvatel Slavičínka v jednotlivých vzdělanostních skupinách se nelišilo nijak dramaticky. Nejvýraznější rozdíly byly zaznamenány v kategorii základního a úplného středního vzdělání (viz Tab. 5), které mohly zapříčinit ve výsledcích menší, avšak ne příliš výrazné nerovnosti.

Tab. 5: počet obyvatel SO POU Slavičín (k 31. 12. 2011) a počet respondentů dle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání

obyvatelstvo 15 +					
vzdělání	počet obyvatel v SO POU Slavičín	podíl v celk. počtu obyvatel [%]	počet respondentů v SO POU Slavičín	podíl v celk. počtu respondentů [%]	procentní bod
základní	1 381	19,52	13	12,5	7,02
střední	2 668	37,72	38	36,54	1,18
úplné střední	2 240	31,67	39	37,5	-5,83
vysokoškolské	784	11,08	14	13,46	-2,38
celkem	7 073	100,00	104	100,00	0,00

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011.* [online] 2015. [cit. 2015-03-26].

Dostupné z: <http://www.scitani.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/home>

Vlastní data, vlastní výpočty

3 Stručná geografická charakteristika zájmového území

Zájmovým územím, které je spjato s předmětem výzkumu – zhodnocením míry identifikace obyvatel se svým územím, je oblast zvaná Slavičinsko. Tato oblast bývá často označována za přechodnou oblast kulturně-historického regionu, konkrétně Valašska.³ Pro potřeby této práce název Slavičinsko označuje území vymezené správním obvodem obce s pověřeným obecním úřadem Slavičín (dále jen SO POU Slavičín). Tento mikroregion je kromě města Slavičín a jeho tří místních částí – Divnic, Hrádku na Vlárské dráze a Nevšové, představován také následujícími obcemi: Bohuslavice nad Vlárí, Lipová, Petrůvka, Rudimov a Šanov. Katastrální plochy obcí SO POU Slavičín se rozkládají přibližně na 7 800 ha.⁴ Dle územní struktury České republiky k 1. 1. 2015 se Slavičinsko nachází v jihovýchodní části Zlínského kraje (NUTS 3), v okrese Zlín (LAU 1).⁵ Celý SO POU Slavičín, jehož krátká hranice na jihovýchodě je zároveň státní hranicí se Slovenskem, dále spadá pod správní obvod obce s rozšířenou působností Luhačovice (dále jen SO ORP Luhačovice)⁶, jehož jihovýchodní hranice je taktéž státní hranicí České republiky.

Z hlediska geomorfologického členění České republiky Slavičinsko náleží do provincie Západní Karpaty, soustavy Vnější Západní Karpaty, podsoustavy Moravsko-slovenské Karpaty. Město Slavičín a okolní obce kromě obce Šanov dále náleží do orografického celku Vizovická vrchovina. Obec Šanov náleží do celku Bílé Karpaty.⁷ Co se týká nadmořské výšky reliéfu obcí, ty se nachází v nadmořské výšce přibližně 350–480 m n. m.⁸ Území Slavičinska se rozkládá v klimaticky mírně teplé oblasti (MT7, MT9).⁹ Nejvýznamnějším vodním tokem Slavičinska je řeka Vlára. Celým městem Slavičín protéká potok s názvem Říka. Říka tvoří u obce Bohuslavice nad Vlárí pravostranný přítok řeky Vlárý, která se dále vlévá do slovenského Váhu. Slavičinsko se nachází v CHKO Bílé Karpaty. Organizace UNESCO vyhlásila toto pohoří rozkládající se na moravsko-slovenské hranici roku 1996 biosférickou rezervací.¹⁰

³ Štika 2009, str. 181

⁴ Regionální informační servis, 2015

⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015a

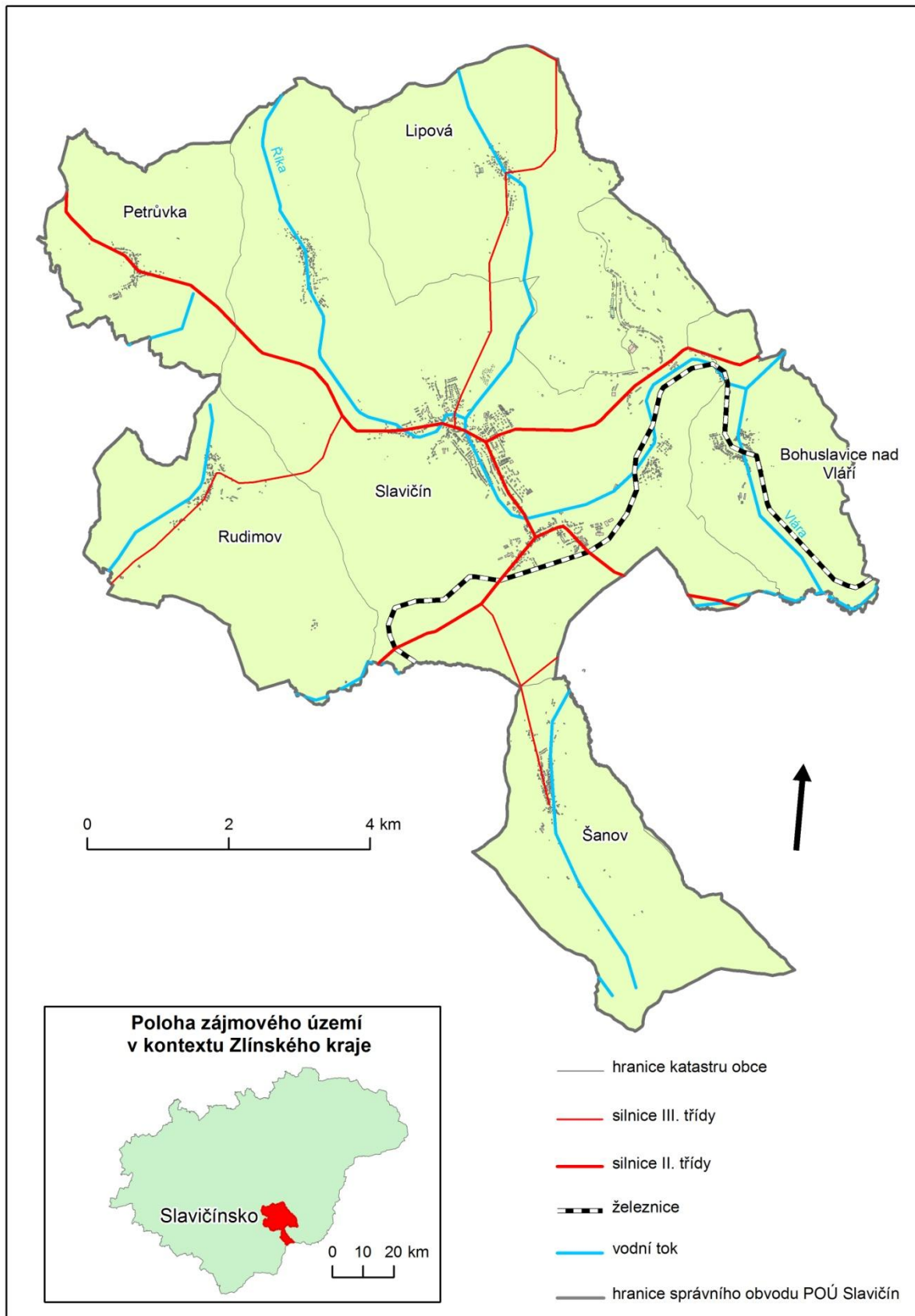
⁶ tamtéž

⁷ Demek, Mackovčín a kol. 2006

⁸ Regionální informační servis, 2015

⁹ Jongepierová 2008, str. 20

¹⁰ UNESCO, 2015

Obr. 1: SO POU Slavičín a jeho vymezení v rámci Zlínského kraje

Zdroj:
ARCDATA ČR, s.r.o. ArcČR 500.

Z historie správy obcí Slavičína je nutné podotknout, že až do roku 1949 bylo územně-správní dělení tehdejšího Československa na politické a soudní okresy. Politický okres Uherský Brod byl sestaven ze tří soudních okresů – Uherský Brod, Bojkovice a Valašské Klobouky.¹¹ Pod soudní okres Bojkovice patřila ze Slavičína většina obcí, byly to obce: Divnice, Hrádek na Vlárské dráze, Nevšová, Petřůvka, Rudimov, Slavičín a Šanov. Obce Bohuslavice nad Vlárkou a Lipová patřily pod správu soudního okresu Valašské Klobouky.

Politický okres Uherský Brod byl jedním z regionů, kde se ve velké míře uchovávala tradiční lidová valašská kultura, jejímž přechodným územím bylo tzv. Luhačovské Zálesí. Obce spadající pod správu soudního okresu Uherský Brod náležely k národopisné oblasti Slovácka, soudní okres Valašské Klobouky náležel, už jak název sám napovídá, k oblasti Valaška, kdežto soudní okres Bojkovice, do kterého spadala většina obcí Slavičína, tvořil tzv. přechodné území, jak již bylo výše zmíněno.¹²

Územní reorganizace v roce 1949 vedla ke zrušení soudních okresů.¹³ Všechny již výše jmenované obce ze zrušeného soudního okresu Bojkovice spadaly proto od roku 1949 pod správu okresu Valašské Klobouky a to až do roku 1960.¹⁴ Po roce 1960, kdy proběhla územní reforma veřejné správy, spadaly obce Slavičína pod správu okresu Gottwaldov (od r. 1990 okres Zlín)¹⁵, který byl součástí Jihomoravského kraje.¹⁶ Rok 2000 přinesl vznik Zlínského kraje, jehož součástí je Slavičín až doposud.¹⁷ Obecní úřad Slavičín (obec II. typu)¹⁸ je státem pověřený úřad pro výkon územní samosprávy, tudíž přejímá výkon státní správy v určitém rozsahu i nad již výše zmíněnými obcemi Slavičína.

V roce 1964 došlo k připojení obcí Divnice a Hrádek na Vlárské dráze k obci Slavičín, která v tomto roce získala také statut města.¹⁹ Třetí současná místní část Slavičína – Nevšová, byla k městu připojena až v roce 1980.²⁰

Pokud jde o socioekonomickou charakteristiku vybraného území, v roce 2011 mělo Slavičín celkem 8 575 obyvatel (k 31. 12. 2011).²¹ Jen v samotném městě Slavičín bylo v tomto roce soustředěno až 6 611 obyvatel.²²

¹¹ Bartoš, Schulz a Trapl 1982, str. 111

¹² tamtéž, str. 123

¹³ tamtéž, str. 112

¹⁴ tamtéž, str. 165-177

¹⁵ Oficiální web města Valašské Klobouky, 2015

¹⁶ Růžková, Škrabal a kol. 2006, str. 14

¹⁷ tamtéž, str. 16

¹⁸ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015

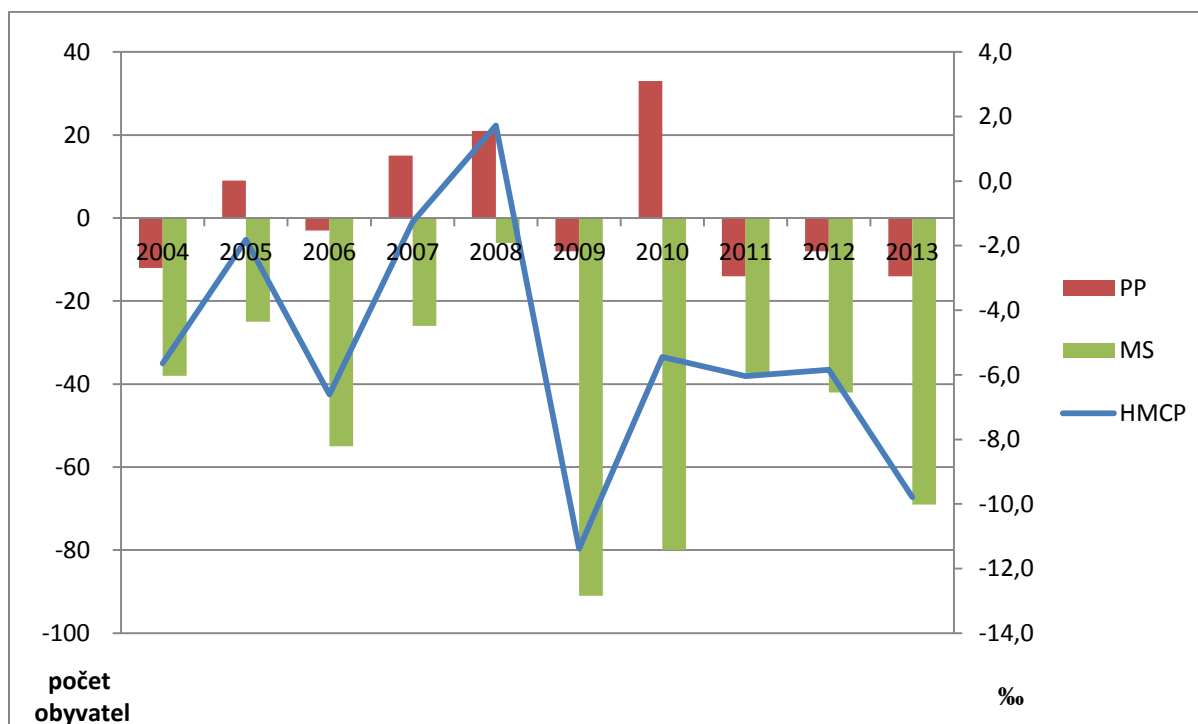
¹⁹ Bartoš, Schulz a Trapl 1982, str. 165, 167

²⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015b

²¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015c.

²² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015d.

Průběh vývoje počtu obyvatel v letech 2004–2013 indikuje nepatrný pokles obyvatelstva na tomto území, avšak počet obyvatel ani jedné z obcí Slavičína neklesl pod hranici 200 obyvatel.²³

Obr. 2: Populační dynamika v SO POU Slavičín v letech 2004 – 2013

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (2004 až 2013) : SO POU Zlínský kraj : Slavičín – 7204 2.* [online] 2015. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/71003262BF/\\$File/13005714342.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/71003262BF/$File/13005714342.pdf)
Vlastní výpočty

V průběhu sledovaného období 2004–2013 byl přirozený přírůstek (dále jen PP) obyvatelstva, udávající rozdíl mezi živě narozenými a zemřelými na území SO POU Slavičín, nejvyšší v roce 2010 (viz Obr. 2). Migrační saldo (dále jen MS), které je výsledkem rozdílu mezi přistěhovalými a vystěhovalými, bylo nejvyšší v roce 2008, jak je patrné z Obr. 2. Z téhož grafu taktéž vyplývá, že MS je na území SO POU Slavičín ve sledovaném období vždy záporné, což indikuje převahu počtu vystěhovalých nad počtem přistěhovalých obyvatel. Nízké MS a poměrně vysoký PP přispívá v roce 2008 k nejvyššímu celkovému přírůstku na

²³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015c

území Slavičína v letech 2004–2013, což jasně znázorňuje hrubá míra celkového přírůstu (viz Obr. 2). Z pohledu střednědobé perspektivy se tedy v případě Slavičína jedná spíše o populačně úbytkový region, což je zapříčiněno trvalou emigrací zdejší populace.

Nejen Slavičín, ale i celý Zlínský kraj je charakteristický nejvyšším podílem věřících na celkovém počtu obyvatel. Výsledkem sčítání lidu, domů a bytů 2011 bylo umístění SO ORP Luhačovice, pod jehož správu Slavičín spadá, na 6. místo v rámci všech správních obvodů obcí s rozšířenou působností České republiky, které se vyznačují nejvyšším podílem věřících.²⁴ V kategorii města ČR nad 5 000 obyvatel s nejvyšší religiozitou se dle výsledků tohoto censu řadí samotné město Slavičín již na 7. místo.²⁵

Co se týká vzdělanostní struktury obyvatel na Slavičíně, census 2011 prokázal velký nárůst obyvatel s vysokoškolským vzděláním oproti sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001. Konkrétně se jednalo o nárůst ze 491²⁶ na 784²⁷ obyvatel vysokoškolsky vzdělaných. Dalším kladným ukazatelem, který plyne z porovnání výsledků těchto dvou sčítání, je naopak pokles obyvatel bez vzdělání či obyvatel se základním vzděláním včetně neukončeného. Vzdělanostní struktura na Slavičíně tedy koresponduje se vzdělanostní strukturou Zlínského kraje a je pouze mírně pod celorepublikovým průměrem (viz Tab. 6).

Tab. 6: Relativní data [%] vzdělanostní struktury obyvatel za SO POU Slavičín, Zlínský kraj a Českou republiku v r. 2011

obyvatelstvo 15 +						
	ZŠ	SŠ	SŠ mat.	VŠ	suma	nezjištěno
SO POU Slavičín	19,52	37,72	31,67	11,08	100,00	2,70
Zlínský kraj	20,10	36,93	31,37	11,60	100,00	3,17
Česká republika	19,05	34,85	32,94	13,16	100,00	5,63

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] 2015. [cit. 2015-02-24].

Dostupné z: <http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>

Vlastní výpočty

²⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015e.

²⁵ Tamtéž

²⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015f

²⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015d

Dalším demografickým ukazatelem je podíl rodáků, resp. obyvatel žijících trvale v místě svého narození.²⁸ Co se týká podílu rodáků z celkového počtu obyvatel v jednotlivých obcích SO POU Slavičín, jejich největší zastoupení najdeme v obci Šanov, kde se nachází až 63% rodáků z celkového počtu obyvatel obce (viz Tab. 7). Naopak, jak je taktéž patrné z téže tabulky, největší migraci, resp. nejnižší podíl rodáků pozorujeme u města Slavičín. Avšak i přesto můžeme více než polovinu obyvatel města Slavičín nazvat místními rodáky. Celkově se podíl rodáků v SO POU Slavičín pohybuje mírně pod krajským průměrem. Naopak, co se týká republikového průměru, podíl rodáků na Slavičínsku je vyšší (viz Tab. 7).

Tab. 7: Podíl rodáků [%] z celkového počtu obyvatel v jednotlivých obcích, SO POU Slavičín, Zlínském kraji a České republice v r. 2011

název	obyvatelstvo celkem	podíl rodáku [%] z celkového počtu obyvatel
Bohuslavice nad Vlárí	394	53,81
Lipová	339	53,10
Petrůvka	314	55,10
Rudimov	239	56,49
Slavičín	6 611	52,05
Šanov	473	63,21
SO POU Slavičín	8 370	53,05
Zlínský kraj	5 904 59	54,43
Česká republika	10 436 560	49,30

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] 2015. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://notes.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/home>

Vlastní výpočty

Jak již bylo výše zmíněno, MS na území Slavičínka je ve sledovaném období 2004–2013 vždy záporné, což dokazuje převyšující emigraci nad imigrací obyvatelstva na Slavičínsku. Především v minulosti zapříčinil nedostatek pracovních příležitostí intenzivní vystěhovalectví z tohoto regionu. Tuto situaci na Slavičínsku zlepšily začátky koželužského podnikání Josefa Pivečky a rozvoj obuvnictví. Koželužská dílna ve Slavičíně se v počátcích nesla v duchu rodinné tradice. Podnikání převzal později jeho syn, Jan Pivečka. Pivečkovo

²⁸ Termín *rodák* má v různých kulturních kontextech různé významy. SLDB 2001 zjišťovalo kategorii osob, které se narodily v obci současného bydliště. Dle tohoto znaku byly osoby žijící v místě trvalého bydliště, které je i v současnost totožné s místem bydliště matky v době jejich narození, označeny za „rodáky“. Dle tohoto pojetí se osoby, které se ze svého rodiště odstěhovaly, již za rodáky neoznačují. Zdroj: Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 100-101

podnikání na Slavičínku vzkvétalo, továrna na kůže a obuv začala být známá pod názvem JAPIS (1920–1948) a zaměstnávala mnoho místních obyvatel. Po znárodnění se stala součástí národního podniku Baťa, později, po roce 1949, zase součástí velkého podniku Svit. Výroba, především vojenské obuvi, poskytovala mnoho pracovních míst celému Slavičínku a okolí. Při pádu závodu Svit Zlín, dostala slavičínská továrna název PRABOS – pracovní boty Slavičín (k 1. 4. 1991).²⁹

Ke zvýšení zaměstnanosti napomohlo po roce 1930 i založení několika strojírenských a zbrojních závodů v Bohuslavicích nad Vlárí i Slavičíně.³⁰ Strojírenskému podniku náležel nejprve název Zbrojovka Slavičín, později, když byl podniku přiznán statut samostatného národního podniku, přijal název Vlárské strojírny (k 1. 1. 1969).³¹ Vlárské strojírny si prosperitu udržely přibližně jen do roku 1991–1992, kdy se v podniku zhoršila ekonomická situace a docházelo tak ke snížení zaměstnanosti.³² V roce 1993 byl podnik Vlárské strojírny privatizován. O deset let později, v roce 2003, započal nový majitel úplné rozprodávání veškerého zařízení podniku. Areál bývalých Vlárských strojíren se tak začal postupně vyprazdňovat a chátrat.³³

V neposlední řadě nesmí u charakteristiky Slavičínka chybět zmínka o sdružování obyvatel do nejrůznějších zájmových sdružení, organizací či spolků. Jedním takovým sdružením byl spolek zvěrokleštičů, který sdružoval obyvatele obcí Slavičínka této činnosti.³⁴ Činnost spolku zvěrokleštičů trvala až do roku 1944.³⁵ Zvěrokleštičské řemeslo bylo žádané např. i na území Rumunska, Rakouska, Ruska, Německa či Polska, kde podstatná část zvěrokleštičů migrovala. Zvěrokleštiči byli na Slavičínku známí pod názvem „miškáři“.³⁶ Dokonce dodnes jsou především obyvatelé Nevšové, jedné z místní části Slavičína, známí pod tímto pojmenováním. Označení „miškáři“ však obyvatelé Nevšové vnímají spíše jako urážlivé. Obcím Slavičínka tedy zůstalo i po letech občasné pojmenování „miškářské dědiny“.

²⁹ Cekota, Florešová a kol. 2006, str. 67, 70 a 71

³⁰ Bartoš, Schulz a Trapl 1982, str. 114

³¹ Cekota, Florešová a kol. 2006, str. 73

³² Tamtéž, str. 74

³³ Tamtéž, str. 74

³⁴ Činností zvěrokleštičů byla kastrace (dnes běžný výkon veterinářů). Jednalo se o odstraňování pohlavních žláz především hospodářským zvířatům, které mělo a dodnes má pro zemědělství řadu výhod. Zdroj: Brzobohatý 1998, str. 5

³⁵ Tamtéž, str. 83

³⁶ Tamtéž, str. 83

4 Teoretická východiska výzkumu

S vývojem geografického chápání prostoru se mění taktéž pojmenování a definování lidmi obývaných oblastí. Heřmanová a Chromý označují za klíčové geografické koncepty *region* a *místo*.³⁷ Taktéž A. Pred nazývá poznání těchto konceptů za podstatu lidského geografického bádání a zmiňuje někdejší nedokonalé pojetí regionů jako přesně měřitelných a viditelných statických oblastí lidské interakce.³⁸ Bogdová a Siwek zmiňují definování a vymezení regionů na základě většího množství kritérií, což neprospívá přesnosti a jednoznačnosti jejich vymezení.³⁹ I v současnosti se většina geografů domnívá, že region je vždy pevně dané území vymezené jedinou hranicí. Měřitkově bývá region často vnímán jako mezistupeň mezi lokální a národní úrovní.⁴⁰

Region lze chápat jako územní jednotku s viditelně vytyčenými hranicemi, které jsou v určitých oblastech patrné více, v jiných méně. Taková územní jednotka může být na základě jednotnosti, shodnosti kulturních znaků či organizačního principu, odlišena od ostatních územních jednotek.⁴¹ Regiony se v čase mění a podléhají vývoji stejně jako společnost, která je obývá. Regiony jsou výsledkem lidské činnosti a v současnosti je tedy nelze považovat za statické a snadno měřitelné, ale za stále se formující oblasti s neurčitými hranicemi.⁴²

Osmdesátá léta 20. století přinesla nový způsob vnímání *regionu* a *místa* v rámci nového pojetí regionální geografie. Toto nové pojetí spočívá v přechodu od výzkumu územní organizace společnosti ke zkoumání sociální organizace prostoru.⁴³ Region je výsledkem dlouhotrvajícího historického procesu probíhajícího ve společnosti, která jej postupem času přetváří a formuje. Finský geograf A. Paasi, který vytvořil dnes již poměrně známou teorii institucionalizace, v níž popsal proces vzniku regionů, popisuje nově utvářené regiony jako viditelné a jasně identifikovatelné prostorové jednotky existující v sociálním povědomí.⁴⁴

Proces institucionalizace zahrnuje, dle Paasiho⁴⁵, následující čtyři etapy, jejichž pořadí se může měnit. Jednotlivé etapy mohou probíhat dokonce současně.

- 1) nabývání prostorového tvaru
- 2) vytváření symbolického tvaru
- 3) rozvoj institucí

³⁷ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 26

³⁸ Pred 1984, str. 279

³⁹ Siwek, Bogdová 2007, str. 1040

⁴⁰ Semian 2012, str. 339

⁴¹ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 26

⁴² Chromý 2003, str. 168

⁴³ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 27, citováno podle Saganová 2004

⁴⁴ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 27

⁴⁵ Tamtéž, str. 28

4) zakotvení regionu jako části regionálního systému a regionálního povědomí společnosti.

Co se týká první etapy procesu institucionalizace, tedy nabývání prostorového tvaru, zde region získává hranice. Hranice území jsou z hlediska identity významné pro utváření regionálního vědomí, neboť nejčastěji na jejich základě lidé rozlišují mezi pojmy „my“ a „oni“. Paasi tedy podotýká, že identita je často spojována s hranicemi.⁴⁶ I Raagmaa zastává názor, že existence hranic je základní podmínkou pro vznik regionálního povědomí mezi obyvateli.⁴⁷ Na základě tohoto tvrzení lze tedy říci, že rozsah a hranice regionu sahají až tam, kde se lidé cítí být s tímto regionem stále spjati a pocítují s ním sounáležitost. U regionů, které nejsou administrativními jednotkami a nemají pevně dané ohraničené území, se hranicemi stávají pomyslné symbolické a kulturní linie⁴⁸ (přírodní poměry oblasti, nářečí, folklor, kulturní zvyky a tradice apod.).

Druhou etapou je vytváření symbolického tvaru, což zahrnuje taktéž vytváření hlavních symbolů. Jedním z nich je samotný název regionu, který se stává součástí každodenního života společnosti.⁴⁹

Třetí fází procesu institucionalizace je rozvoj institucí, které napomáhají utvářet regionální identitu svých obyvatel, ale taktéž formovat obraz samotného regionu (image regionu). Instituce, jejich loga, symbolika a náplň práce se zaslouhují o rozvoj a udržitelnost specifického rázu regionu směrem do budoucnosti.⁵⁰

Proces institucionalizace je zakončen etapou, v níž se regiony stávají součástí regionálního systému a jsou zakotveny v regionálním povědomí společnosti. Takový region se může, ale nemusí stát administrativním celkem. Na našem území existuje několik kulturně-historických regionů, které, aniž by se staly administrativními jednotkami, jsou ve vědomí obyvatel otisknuty natolik výrazně, že jsou na základě charakteristických znaků snadno rozpoznatelné (Valašsko, Slovácko, Chodsko aj.)⁵¹ Jak již bylo v úvodní části této práce zmíněno, oblast zájmového území, tedy Slavičinska, bývá často označována za přechodnou oblast kulturně-historického regionu, konkrétně Valašska.⁵² Heřmanová a Chromý jej zase vymezují jako součást Moravského Slovácka a území Slavičinska nazývají jako Luhačovské

⁴⁶ Paasi 2003, str. 480

⁴⁷ Raagmaa 2002, str. 58, 59

⁴⁸ Chromý 2003, str. 169

⁴⁹ Tamtéž, str. 169

⁵⁰ Tamtéž, str. 170

⁵¹ Tamtéž, str. 172

⁵² Štika 2009, str. 181

Zálesí (viz Obr. 3; č. 25e). Obecně lze tedy Slavičínsko chápat jako přechodnou oblast mezi dvěma kulturně-historickými regiony, konkrétně Valašskem a Slováckem.

Obr. 3: Národopisné oblasti České republiky

Seznam vyobrazených oblastí: 1. Kozácko, 2. Blata, 3. Doudleby, 4. Prácheňsko, 5. Chodsko, 6. Plzeňsko, 7. Stříbrsko, 8. Plasko, 9. Karlovarsko, 10. Střední Čechy, 11. Polabí, 12. Boleslavsko, 13. Podještědí, 14. Podkrkonoší, 15. Náchodsko, 16. Hradecko, 17. Litomyšlsko, 18. Horácko, 19. Podhorácko, 20. Brněnsko, 21. Haná, 22. Slezsko, 23. Lašsko, 24. Valašsko, 25. Moravské Slovácko: a/ Kyjovsko, b/ Dolňácko, c/ Hornácko, d/ Podluží, e/ Luhačovické Zálesí, f/ Moravské Kopanice.

Zdroj:

Heřmanová, E., Chromý, P. a kol. (2009): *Kulturní regiony a geografie kultury*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s. ISBN 978-80-7357-339-3, str. 69

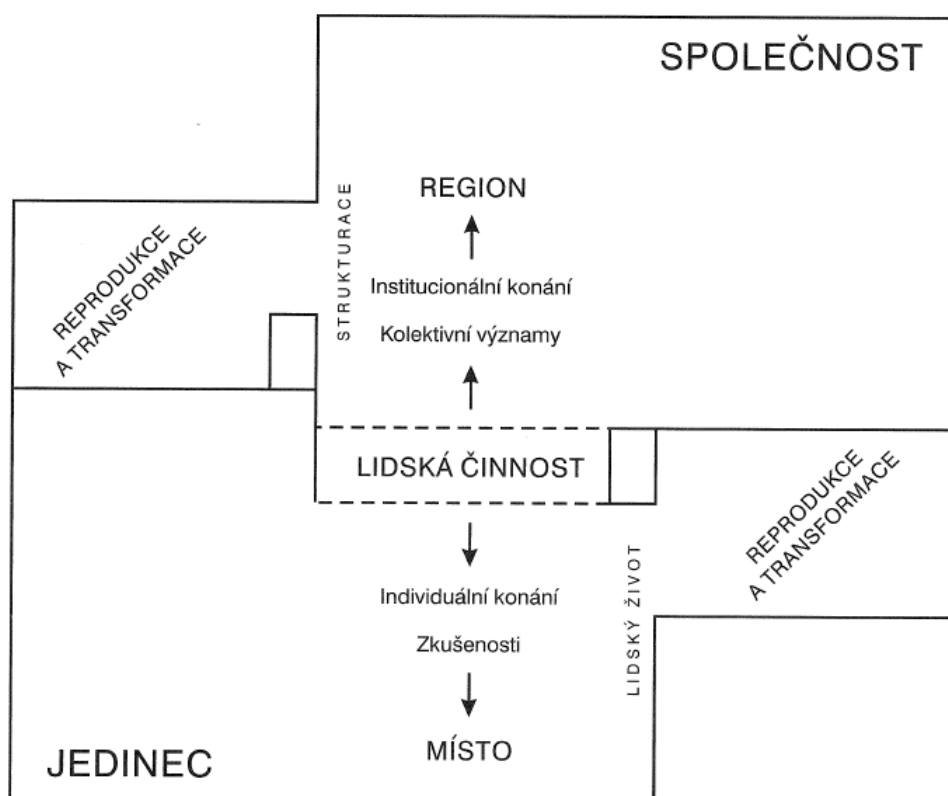
Často bývá složité nalézt klíčové rozdíly mezi pojmy *místo* a *region*, neboť pojetí konceptu *místa* prošlo téměř totožným vývojovým procesem jako je tomu u *regionu*.⁵³ Často se objevují geografická pojetí místa jako hierarchického stupně ve vztahu k vyšším územním celkům, avšak A. Paasi definuje *místo* spíše ve vztahu k individuální lidské zkušenosti.⁵⁴

⁵³ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 28

⁵⁴ Paasi 2002, str. 806, citováno podle Tuan 1975

Tento finský geograf vymezuje *místo* jako individuální kategorii, která vychází z každodenního života člověka, kdežto *region* má podle něj kolektivní rozměr.⁵⁵

Z tohoto pohledu nemůže být rozdíl mezi místem a regionem vnímán z hlediska velikosti plochy, ale spíše z hlediska vztahu obyvatelstva k obývanému prostoru.⁵⁶ Taktéž buďto vliv individuálního konání, anebo naopak kolektivních vztahů mezi obyvateli, pomůže definovat tyto dva zdánlivě totožné pojmy. Toto pojetí jasně znázorňuje Obr. 4.

Obr. 4 Region vs. místo z hlediska vztahu obyvatelstva k obývanému prostoru

Zdroj:

Chromý, P. (2003, str. 165) podle A. Paasiho (1986, str. 115)

Dalším rozdílem je délka trvání těchto dvou prostorových jednotek. Místo jednotlivce zaniká jeho smrtí, kdežto region je výsledkem dlouhotrvajícího historického procesu probíhajícího ve společnosti.⁵⁷ Region tedy zaniká až v případě, přestává-li být ukotven v paměti obyvatelstva žijícího trvale v určité oblasti nebo v případě, přestávají-li se obyvatelé

⁵⁵ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 113

⁵⁶ Chromý 2003, str. 165

⁵⁷ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 29

s tímto regionem identifikovat. V takovém případě, kdy region ztrácí identitu svou i identitu svých obyvatel, je do budoucna velký předpoklad úplného zániku regionu. V současnosti především mladší generace, u níž se objevily nové identifikační cíle a možnosti změny ve způsobu života, hledá nové možnosti uplatnění a seberealizace často mimo území svého regionu.⁵⁸ Projevem menší propojenosti obyvatel se svým regionem může být vyšší míra emigrace, která zapříčiňuje postupné vytrácení identity. Obecně můžeme tedy fenomén zvyšující se emigrace definovat jako důsledek menšího ztotožnění obyvatel se svým regionem a zároveň jako příčinu možného zániku regionu.

Již výše zmiňovaný proces institucionalizace by se v reálu neobešel především bez iniciativy jednotlivců, resp. celé společnosti. Ta svou činností a chováním pomáhá utvářet regionální identitu. Jak ale vysvětlit či definovat onen již několikrát zmiňovaný pojem *regionální identita*? Nejprve je nezbytné rozlišovat mezi identitou regionu dotvářenou charakteristickými prvky, které lze souhrnně nazvat jako image regionu, a regionální identitou obyvatel, tedy povědomím obyvatel o příslušnosti k určitému územnímu celku.⁵⁹

Nikischer hovoří o jedinečnosti vztahu mezi člověkem a prostorem, který sám o sobě představuje regionální identitu. V tomto oboustranném vztahu dává region člověku jeho vlastní regionální identitu. Stejně tak společnost dává identitu regionům, která kromě fyzických a sociálních struktur zahrnuje i kategorii významů, které můžeme označit jako image regionu.⁶⁰ Image regionu je jakýsi obraz regionu vytvořený v myslích nejen svých obyvatel, ale také v myslích lidí žijících mimo tento region. Lidé si o určitém regionu vytváří ucelenou představu.⁶¹ Identita regionů se utváří díky přírodním a kulturním prvkům území, které slouží ve společenské praxi k odlišení určitého regionu od ostatních. Prostřednictvím významů, které jsou těmto prvkům přisuzovány, je vyjádřena jedinečnost území a jeho obyvatel.⁶²

Regionální identita obyvatelstva představuje regionální povědomí, resp. identifikaci obyvatel se svým regionem. Zde je nutné opět rozlišovat mezi *regionální identitou jednotlivce* a *kolektivní regionální identitou*. Každý člověk si během svého života vytváří určitý vztah k regionu, který obývá, a k regionální komunitě, se kterou tento prostor sdílí. Jedná se o

⁵⁸ Roubal 2002, str. 63

⁵⁹ Paasi 2003, str. 478

⁶⁰ Nikischer 2013, str. 248

⁶¹ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 114

⁶² Nikischer 2013, str. 248, citováno podle Paasi 2002

subjektivní pocity jedince. Zdrojem regionální identity jednotlivce se pak stávají jeho každodenní zkušenosti.⁶³

Kolektivní regionální identita je představena souborem podobných nebo totožných znaků mezi identitami více jednotlivců. Při nalezení podstatných znaků podobnosti, jako mohou být např. stejné životní hodnoty a postoje, společná kultura či shodné cíle do budoucna, se může vytvářet jasně identifikovatelná jednota v chování a konání obyvatelstva žijícího ve stejném regionu, kterou označujeme jako kolektivní regionální identitu.⁶⁴

Jedinec nemusí vždy pociťovat zvýšenou míru identifikace právě s územím lokálního měřítka, tedy s územím svého trvalého bydliště. Identita člověka se může vázat k různým oblastem v různých hierarchických úrovních.⁶⁵ Existují jedinci, kteří se mnohem více identifikují s vyššími administrativními jednotkami (okresy, kraje, stát) než s měřítkově menšími, lokálními oblastmi (region, obec, část obce).

Prostoru, ať už se jedná o různé hierarchické úrovně (místo/lokalita – mikroregion – region), byl a stále často ještě je přisuzován „smysl“, popř. „vědomí“.⁶⁶ Způsoby, jakými jsou tato místa lidmi využívána k vytvoření jejich vlastní identity, popisuje Breakwell v následujících čtyřech principech identity.⁶⁷

- 1) princip odlišení nás samých od ostatních na základě místa, kde žijeme
- 2) vědomí kontinuity vlastního života, který prožíváme dlouhou dobu na stejném nebo podobném místě
- 3) princip sebeúcty (self-esteem), kdy máme pocit pýchy na místo, kde žijeme
- 4) princip sebeúčinnosti (self-efficacy), kdy nám je místo svými kvalitami schopno usnadnit náš každodenní život

Základním a dle Breakwell nejdůležitějším faktorem pro budování vlastní identity jedince je vědomí odlišnosti na základě místa, kde žije. Při budování vlastní identity jedinec usiluje o maximální využití odlišností od ostatních lidí.⁶⁸ Z hlediska místa, které člověk obývá, mohou mezi tyto odlišnosti patřit: přírodní poměry místa, nářečí, folklor nebo kulturní zvyky a tradice typické pro určitou oblast. Na základě těchto faktorů vnímá jedinec svou jedinečnost a odlišnost, kterou mu dává prostor, který obývá. Princip odlišení se od ostatních na základě místa bydliště v sobě zahrnuje také další princip nazvaný self-esteem (princip

⁶³ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 114

⁶⁴ Tamtéž, str. 114

⁶⁵ Chromý, Janů 2003, str. 109

⁶⁶ Tamtéž, str. 108

⁶⁷ Chromý 2003, str. 167

⁶⁸ Breakwell 1993, str. 8

sebeúcty).⁶⁹ Díky kladnému vztahu k místu, kde jedinec žije, si utváří svou identitu a začíná se se svým regionem identifikovat.

Předpoklad velmi kladného vztahu k místu bydliště bývá největší u obyvatel, kteří se v tomto místě narodili nebo zde prožili své dětství či podstatnou část svého života.⁷⁰ Rodáci mohou představovat společenskou jednotku, která může být utvářena díky společné znalosti místa bydliště, místních významů, prvků lidové kultury apod.⁷¹ Z tohoto pohledu tedy kontinuita života stráveného dlouhou dobu v jednom regionu přispívá k definování nás samých a k vytvoření naší vlastní identity.

Dalším principem identity je princip sebeúcty, tedy vyjádření pocitu pýchy ke svému regionu. Projevuje-li člověk hrdost k místu, kde žije, dá se tento projev pokládat za určitou míru identifikace jedince se svým územím.

Posledním principem využívaným k vytvoření vlastní identity je princip sebeúčinnosti regionu. Vědomí o existenci kvalit, které mohou lidem usnadňovat jejich každodenní život, se taktéž velkou měrou podílí na vytvoření pocitu sounáležitosti s regionem v rámci procesu utváření vlastní regionální identity. Naopak absence účinnosti regionu je často spojována s pocitem zbytečnosti, odcizení nebo bezmocnosti, které k upevnění či vytvoření vlastní identity rozhodně nepřispívají.⁷²

5 Výsledky dotazníkového šetření

Tato kapitola představuje výsledky zkoumání míry identifikace obyvatel Slavičína se svým územím. Interpretace výsledků je opatřena komentářem. Kromě míry ztotožnění se zde řeší i problematika image regionu, která dotváří identitu samotného regionu nebo pozice regionu Slavičína, dle míry významu, v regionální hierarchii. V neposlední řadě je zde diskutována taktéž problematika udržitelnosti regionu do budoucna na základě míry existence emigračního potenciálu.

⁶⁹ Breakwell 1993, str. 8

⁷⁰ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 101

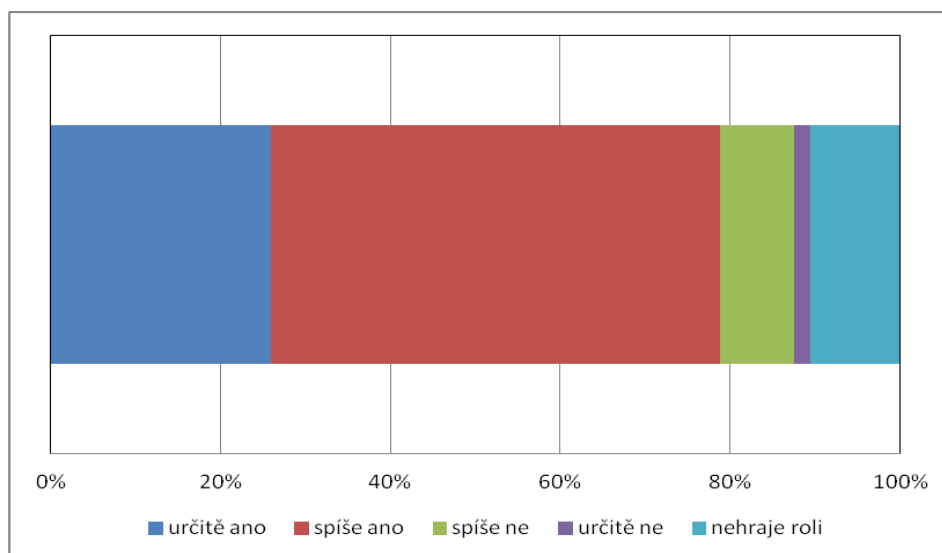
⁷¹ Tamtéž, str. 102

⁷² Breakwell 1993, str. 8

5.1 Míra identifikace obyvatel Slavičína s regionem

Míra identifikace obyvatel se svým regionem závisí ve velké míře na vztahu obyvatelstva vůči svému místu bydliště. Dle Breakwell se jedná o třetí princip, často nazývaný jako princip „sebeúcty“ (self-esteem), kdy má člověk pocit hrdosti na místo, kde žije.⁷³

Tento princip byl podrobněji analyzován na příkladu obyvatelstva Slavičína. Vybraní respondenti odpovídali na otázku: „*Jste hrdí na region Slavičína, ve kterém žijete?*“ Odpovědi respondentů na tuto otázku jsou graficky znázorněny v Obr. 5. Z grafu vyplývá, na základě výběru odpovědí „určitě ano“ nebo „spíše ano“, že téměř 80 % všech dotázaných má kladný vztah ke svému regionu. Celkově se tedy mezi respondenty objevila velmi silná spjatost se svým místem bydliště. Nutno dodat, že přestože většina respondentů ve velké míře popírala sebeúčinnost regionu, resp. nezastávala názor, že by jim region, v němž žijí, mohl usnadnit jejich každodenní život – tato otázka je analyzována v následující podkapitole; hrdost k regionu tito respondenti výrazně projevují. Pociť hrdosti k regionu odmítá přibližně 10 % dotázaných. Toto minimum respondentů tedy naopak projevuje spíše záporný vztah k regionu. Zbýlých 10% dotázaných se výběrem odpovědi „nehraje roli“ nevyjádřilo jednoznačně a nepotvrdilo či nevyvrátilo tak jejich kladný, anebo naopak záporný vztah k regionu Slavičína, který obývají.

Obr. 5 Míra hrdosti k regionu Slavičína

Zdroj:
Vlastní zpracování

⁷³ Chromý 2003, str. 167

U rodáků, tedy u obyvatel, kteří žijí v regionu trvale již od svého narození, se předpokládá největší spjatost s regionem svého bydliště. Podíváme-li se tedy na míru hrdosti k regionu Slavičína z pohledu délky pobytu respondentů v regionu, u rodáků se tento předpoklad potvrdil. Dotázaní, žijící v regionu od narození, projeví výběrem odpovědi „určitě ano“ nebo „spíše ano“ pocit hrdosti k regionu až z 82 % (viz Příloha č. 5). To dokazuje u těchto obyvatel zvýšenou míru identifikace s regionální komunitou, přírodními poměry, či místní kulturou, zvyky a tradicemi, na které jsou již od svého narození zvyklí a jsou s nimi proto výrazně spjatí. Téměř totožné výsledky byly zaznamenány také u skupiny respondentů žijících v regionu Slavičína delší část svého života. Překvapivě poměrně vysoké procento respondentů, až 71 % (viz Příloha č. 5) žijících v regionu kratší část svého života, projevilo ke svému regionu také pocit hrdosti. U skupiny dotázaných žijících v regionu pouze krátce pociťuje hrdost k regionu Slavičína, výběrem odpovědi: „spíše ano“, pouze 25 % dotázaných.

Co se týká spíše zápornějšího vztahu k regionu, tak nejmenší pocit hrdosti projevili respondenti žijící v regionu Slavičína pouze krátce. Takový postoj právě této skupiny respondentů se na základě prozatím velmi krátkého času stráveného v novém místě bydliště, který je potřebný pro vytvoření pocitu sounáležitosti s regionem, dal očekávat, neboť dlouhodobý pobyt jedince v určitém území je důležitým předpokladem pro identifikaci obyvatel se svým územím a pro zapojení lidí do společenských, politických a jiných struktur.⁷⁴ Z tohoto tvrzení i z výsledků výzkumu na Slavičíně tedy vyplývá, že míra hrdosti a pocitu pýchy přímo souvisí s délkou pobytu v určitém regionu.

Podíváme-li se na otázku pocitu hrdosti k regionu Slavičína z hlediska pohlaví respondentů, zde se v odpovědích objevovaly pouze nepatrné rozdíly. Hrdost k regionu projevilo spíše více mužů než žen, avšak rozdíly jsou minimální (viz Příloha č. 5). Naopak více ženy využívaly odpověď typu „nehraje roli“, což zapříčinilo, že pocit pýchy k regionu nesdílí opět zase více respondentů z řad mužů.

Míra hrdosti u respondentů z hlediska věku byla více proměnlivá. Respondenti, náležící do věkových skupin 55-64 let a 65+, vykazovali stoprocentní spjatost s regionem. Použili tedy na otázku, zda jsou hrdí na region Slavičína, kde žijí, pouze odpovědi typu „určitě ano“ nebo „spíše ano“ (viz Příloha č. 5). Taktéž ani jeden z dotázaných ve věkové skupině 45-54 let nepoužil v dotazníkovém šetření zápornou odpověď. Pouze malé procento z nich zvolilo odpověď typu: „nehraje roli“, avšak pocit pýchy na svůj region z této věkové

⁷⁴ Chromý, Skála 2010, str. 228, citováno podle Kuldová 2005

kategorie projevuje téměř až 85 % dotázaných. Výsledky tedy prokazují, že nejen s délkou pobytu v regionu, ale také s věkem, u obyvatel stoupá míra hrdosti k regionu, neboť zde mají vybudované celoživotní vazby k místnímu obyvatelstvu i prostředí.

Hrdost ke svému regionu deklarují v nejmenší míře respondenti z věkových kategorií 25-34 a 35-44 let. U lidí časně a střední dospělosti se tak projevuje nespokojenost s regionem Slavičína, ke kterému nepocítují dle odpovědí příliš kladný vztah, resp. pocit hrdosti. Dalo by se tedy předpokládat, že se respondenti těchto věkových kategorií identifikují spíše s vyššími územními celky, neboť mají prožitou již určitou životní zkušenost a jsou schopni vnímat i nedokonalosti a nedostatky svého regionu. Tento předpoklad se v případě obyvatel Slavičína potvrdil. Dotázaní ve věkovém rozmezí 25-34 a 35-44 let se dle výsledků dotazníkového šetření cítí být nejvíce spjati s Českou republikou (viz Příloha č. 4). To vysvětluje taktéž nejnížší míru deklarované hrdosti k regionu Slavičína právě u těchto dvou věkových skupin respondentů (viz Příloha č. 5).

Navzdory existenci nejvyššího emigračního potenciálu (viz Příloha č. 8) projevila nejmladší dotazovaná věková kategorie respondentů (15-24 let) poměrně vysokou míru pocitu hrdosti ke svému regionu. Tento postoj může být právě u těchto mladých lidí vysvětlen na základě prozatím velmi malého množství nabytých životních zkušeností a neschopnosti posuzovat poměry ve svém regionu objektivně.

Vzdělání nesehrálo v případě pocitu pýchy respondentů k regionu příliš velkou roli. Výsledky v jednotlivých vzdělanostních kategoriích byly téměř totožné. Hrdost k regionu pocítuje ve všech vzdělanostních skupinách přibližně 80 % respondentů. Kdybychom přece jenom chtěli určit, která skupina ze vzdělanostních kategorií projevila největší pocit hrdosti k regionu Slavičína, byla to skupina respondentů se středním vzděláním.

Největší vliv na vybudování pocitu hrdosti k regionu má, dle výsledků dotazníkového šetření, délka pobytu stráveného v regionu. Taktéž věk je důležitým faktorem. Naopak pohlaví či vzdělání nesehrálo v případě dotázaných respondentů na Slavičíně velkou roli.

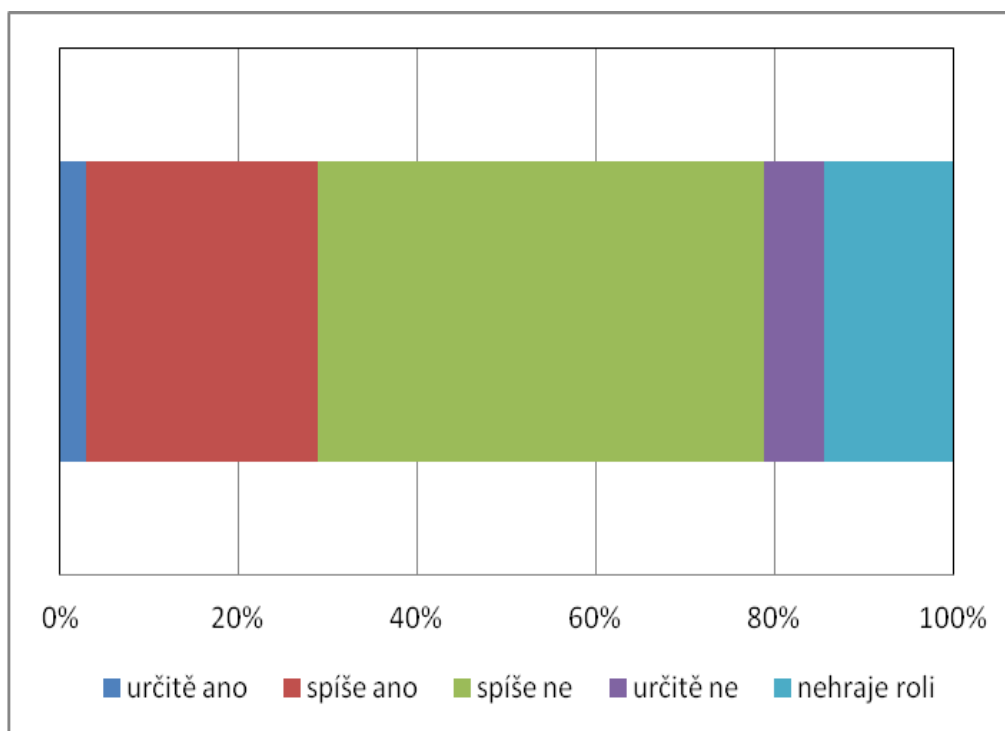
5.2 Míra uplatnění principu self-efficacy

Každý člověk si během svého života vytváří určitý vztah nejen ke svému místu bydliště, ale taktéž k lidem, se kterými tento prostor sdílí. Identifikace s regionální komunitou, se kterou jednatel sdílí společné cíle, hodnoty či kulturu, je pro jednotlivce i celou

společnost daného regionu výhodná, neboť čím vyšší je společná identifikace, resp. čím homogennější je identita celé společnosti, tím je spolupráce v rámci skupiny mnohem jednodušší a efektivnější. Tyto vztahy pak mohou v mnoha směrech pomoci ulehčit život jednotlivcům i celé společnosti.⁷⁵

Sociální psycholožka G. Breakwell navrhla čtyři principy pro utváření regionální identity, které již byly nastíněny v kapitole č. 4. Prostorová složka identity člověka se tedy vytváří dle způsobů, jakými jednatelce využívá místo nebo region, který trvale obývá. Jedním z těchto principů identity je tzv. „sebeúčinnost“ regionu (self-efficacy).⁷⁶ Jedná se o schopnost regionu usnadňovat určitým způsobem každodenní život svého obyvatelstva.

S tím souvisí jedna z otázek dotazníkového šetření. Respondenti odpovídali na otázku: „*Domníváte se, že region, ve kterém žijete, může nějakým způsobem činit Váš život snazším ve srovnání s jinými oblastmi?*“ Graficky jsou odpovědi znázorněny v Obr. 6, z něhož vyplývá, že pouhé necelé 3 % dotázaných odpovědělo na tuto otázku hrdě „určitě ano“. Kladně se k této otázce postavilo necelých 30 % respondentů. Téměř 60 % dotázaných zastává názor, že region, v němž žijí, spíše anebo vůbec neulehčuje jejich každodenní život.

Obr. 6 Míra sebeúčinnosti regionu dle obyvatel Slavičína

Zdroj:

Vlastní zpracování

⁷⁵ Nikischer 2013, str. 248

⁷⁶ Chromý 2003, str. 167

Jak již lze z grafu (Obr. 6) vyčíst, pouze necelá třetina respondentů se domnívá, že jimi obývaný region má určité kvality, jenž mohou činit jejich život snazším. Tito respondenti byli taktéž dotázáni, aby uvedli konkrétní příklad, v čem vidí ony hlavní přednosti regionu. Až z téměř 67 % bylo nejčastější odpovědí „klidné a zdravé životní prostředí“, které přisuzují regionu Slavičína, jež se nachází v CHKO Bílé Karpaty. Primárně je tedy percipována kvalita krajiny. Tento postoj navozuje dojem zvýšené míry identifikace respondentů s prostředím. Mnozí z nich taktéž dodali: „jinde není tak pěkně jako u nás“ apod. Z těchto dodatků můžeme odvodit taktéž další princip pro utváření vlastní identity dle G. Breakwell. Jedná se o princip odlišení sebe samých od ostatních na základě místa, kde žijeme. Výrokem „u nás“ myslel konkrétní respondent region Slavičína, čímž vyjádřil vědomí odlišnosti jeho regionu od regionů ostatních.

Z odpovědí nevyplývala pouze existence vzájemného vztahu mezi regionem a jeho obyvateli, ale taktéž existence vzájemných vztahů mezi obyvateli navzájem. To lze deklarovat na základě dalšího typu odpovědi jako „přátelské vztahy mezi obyvateli“, „vlídní obyvatelé“ nebo „obyvatelé ochotní si vždy pomáhat“. Z těchto odpovědí respondentů tedy vyplývá, že taktéž koheze mezi obyvateli napomáhá činit region „sebeúčinným“, resp. usnadňujícím každodenní život svého obyvatelstva.

To, že existuje výraznější identifikace obyvatel s regionální komunitou na Slavičínku, potvrzují i odpovědi respondentů na otázku: „*Myslíte si o lidech, žijících mimo Slavičínko, že jsou nějak odlišní?*“⁷⁷ Pokud respondenti, uvědomující si svoji odlišnost od obyvatel žijících mimo Slavičínko, odpověděli „ano“, následovala otázka, v čem vidí jejich odlišnost. Mezi nejčastějšími odpověďmi bylo kromě nářečí právě nespočet odpovědí prokazující existenci pevné identifikace obyvatel Slavičína se svou regionální komunitou.

Dle dotázaných respondentů se lidé žijící mimo Slavičínko liší svou povahou, rozdílnými hodnotami a postojem k životu či vzájemnými vztahy mezi obyvateli. Jednotliví respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli kladně, se tedy identifikují s obyvatelstvem Slavičína, kterému přisuzují, dle jejich subjektivního názoru, specifické a většinou kladné vlastnosti. „Nejsou tak srdeční a družní jako my“, v této konkrétní odpovědi slovo „my“ taktéž potvrzuje spjatost respondenta s ostatními obyvateli regionu a zdůrazňuje vědomí určité odlišnosti své společnosti od obyvatel žijících mimo Slavičínko.

⁷⁷ Odpovědi na tuto otázku byly použity, neboť přímo souvisely s rozebíranou problematikou týkající se identifikace obyvatelstva s regionální komunitou, avšak tato otázka nebude dále v této práci podrobena analýze.

Jak již bylo tedy výše podrobněji zmíněno, pouze necelá třetina respondentů zastává názor, že region, ve kterém bydlí, je schopen v určitém směru usnadňovat jejich život. Také již bylo popsáno, v čem vidí ony kvality. Naopak téměř 60 % respondentů s jejich názorem nesouhlasí.

Podíváme-li se na postoj k sebeúčinnosti regionu z hlediska rodáků zastoupených v dotazníkovém šetření, nadpoloviční většina, téměř 60 % z nich (viz Příloha č. 6), nevidí v regionu takové kvality, které by jim činily jejich život snazším. Z téže tab. v příloze č. 6 taktéž vyčteme, že rovněž více než polovina respondentů žijících na Slavičínku delší část života, nepovažuje svůj region za „sebeúčinný“. Stejně je tomu tak i u dotázaných, kteří žijí na Slavičínku kratší část života. Co se týká respondentů žijících v regionu pouze krátce, zde až tři respondenti ze čtyř nepřisuzují regionu kvality, které by jim byly schopny ulehčit jejich každodenní život.

K vytvoření vlastní identity přispívá dle G. Breakwell taktéž vědomí kontinuity života, který jednotlivec stráví dlouhou dobu ve stejném regionu či v regionu velmi podobném. Právě u rodáků je díky kontinuitě jejich života stráveného pouze v jednom regionu největší předpoklad silné spjatosti s regionem a regionální komunitou. Zajímavým zjištěním proto bylo, že region považuje za „sebeúčinný“ spíše více dotázaných žijících na Slavičínku delší část svého života než respondentů z řad místních rodáků. Přímé odpovědi na otázku, zda má zájmový region potenciál činit jejich život snazším, se vybráním možnosti „nehraje roli“ tzv. vyhnulo nejvíce lidí v kategorii respondentů žijících na území Slavičínka kratší část života. U této kategorie respondentů je předpoklad zatím velmi malý anebo doposud žádné spjatosti s regionem či místními obyvateli, proto dotázaní pravděpodobně volili tento typ odpovědi.

Z hlediska pohlaví se postoj k sebeúčinnosti regionu Slavičínka nijak výrazně neliší. Kladně se k této otázce postavilo spíše více žen než mužů. Naopak u mužů se objevovaly mnohem častěji rozhodné odpovědi typu „určitě ano“, nebo „určitě ne“. Ženy se tedy těmito přímým odpovědím vyhýbaly více (viz Příloha č. 6).

Jak výsledky prokázaly, věk respondentů sehrál v odpovědích mnohem větší roli. Na otázku, zda si respondenti myslí, že region, ve kterém žijí, může ulehčit jejich každodenní život, odpovědělo ve věkové kategorii 65+, více než 60 % dotázaných kladně. Navíc ani jeden z respondentů této věkové kategorie nezvolil jasnou a ráznou odpověď „určitě ne“ (viz Příloha č. 6). Tyto výsledky tedy indikují u skupiny respondentů starší 65 let silné vazby k regionu Slavičínka, pramenící pravděpodobně z kontinuity jejich života stráveného již dlouhou dobu v tomto regionu. Tito lidé zde mají vybudované celoživotní zázemí, rodinné vztahy a dlouholeté přátelské vazby k lidem ve svém okolí – výrazně se u nich tedy projevuje

taktéž spjatost s regionální komunitou. Tyto faktory tedy mohly sehrát v jejich odpovědích velkou roli. Dotazovaní lidé věkové kategorie 65+ taktéž už málokdy opustí své bydliště na delší čas a často cestují jen v rámci regionu. Nemají tedy možnost porovnat poměry jiných regionů se svým regionem jako mladší lidé, kteří oproti starším lidem cestují pravděpodobně mnohem častěji i za hranice svého regionu. Tato okolnost mohla být tedy dalším důvodem kladného postoje k sebeúčinnosti regionu Slavičína v tak velké míře právě u této věkové kategorie.

Odpovědi ve všech ostatních věkových kategoriích se ale podstatně lišily. Naopak přibližně 60 % respondentů v každé další věkové kategorii se domnívalo, že jim region, v němž žijí, není schopen jejich život nijak ulehčit (viz Příloha č. 6). Nejvýrazněji, s výběrem odpovědi „určitě ne“, tento názor zastávali respondenti z věkové skupiny 35-44 let. Taktéž respondenti ve věkovém rozmezí 25-34 let se k sebeúčinnosti regionu ve velké míře nepřikláněli. Z této věkové kategorie to bylo téměř 67 %, zbylých 33 % respondentů odpovědělo možností „nehraje roli“, z čehož vyplývá, že ani jeden respondent této věkové kategorie nezvolil kladnou odpověď. Tyto dvě kategorie představují obyvatelstvo v produktivním věku, jehož nejčastějším odůvodněním pro výběr záporné odpovědi při vyplňování dotazníku bylo „nedostatek pracovních příležitostí“ nebo „velká nezaměstnanost“.

Taktéž až 64 % respondentů z věkové kategorie 15-24 let nepřisuzuje regionu kvality, které mohou jejich život činit snazším (viz Příloha č. 6). U této věkové kategorie může být důvodem tohoto postoje především relativně krátký čas strávený v regionu, během něhož se prozatím nevyvinuly dostatečně pevné vazby k místu bydliště. Dalším důvodem může být také schopnost mladých lidí, díky intenzivnějšímu cestování mimo region, porovnat život ve svém regionu s regionem jiným a na základě horších kvalit jej popřípadě označit za méně sebeúčinný, což se mohlo ve výsledcích u této věkové skupiny taktéž projevit. Dojížděka do školy nebo volnočasové cestování spojené s poznáváním jiných regionů tedy má vliv na utváření pocitu a intenzity míry sebeúčinnosti regionu. Mladí lidé mohou taktéž vnímat svůj region z hlediska pracovního uplatnění a nedostatku příležitostí jako nezajímavý či nepotřebný, nemusí být spokojeni ani s kulturním vyžitím a atraktivitou života, avšak navzdory tomu se zdá, že mnozí i mladí obyvatelé nevnímají tyto aspekty jako handicap a se svým regionem se identifikují a vnímají ho jako svůj trvalý domov.⁷⁸

Co se týká struktury odpovědí na základě nejvyššího dosaženého stupně vzdělání dotázaných, k otázce sebeúčinnosti regionu se z pohledu kladných odpovědí nejčastěji stavili

⁷⁸ Roubal 2002, str. 63

respondenti se základním vzděláním, poté to byli vzestupně respondenti se středním vzděláním, úplným středním vzděláním a nakonec vysokoškolským (viz Příloha č. 6).

Skupina vysokoškolsky vzdělaných respondentů se dominantně, téměř ze 72 %, nedomnívá, že by region Slavičínska činil jejich život snazším v porovnání s jinými regiony. Důvodem jejich postoje může být nedostatek pracovních nabídek pro vysokoškolsky vzdělané obyvatele, tudíž je většina z nich nucena za práci denně dojíždět.

Dalším důvodem může být taktěž jiný standard života ve velkoměstech, který měli vysokoškolsky vzdělaní obyvatelé možnost zažít v dobách svého studia. Je dáno, že vysokoškolsky vzdělaní lidé mají obecně větší přehled o ostatních regionech, především díky délce vzdělávacího procesu, který absolvovali. Kromě toho měli možnost seznámit se během studia s lidmi žijícími mimo Slavičínsko, díky čemuž se dozvěděli o poměrech v jiných regionech.

Jak tedy z analýzy otázky týkající se sebeúčinnosti regionu vyplynulo, míra identifikace obyvatel s regionem Slavičínska přímo souvisí především s environmentálními kvalitami regionu, ale také se vztahy mezi obyvateli regionu navzájem. Koheze obyvatelstva a spjatost jednotlivce s regionální komunitou, může mít tedy do určité míry vliv na vybudování vlastní identity a na identifikaci obyvatelstva se svým územím.

5.3 Image regionu Slavičínska

Nejen lidé, ale taktěž každý region si v průběhu času vytváří svou vlastní identitu, která je dotvářena na základě charakteristických prvků, jež můžeme souhrnně nazvat jako image regionu. Obyvatelé žijící vevnitř nebo vně určité oblasti, si vytvoří ve své mysli obraz určitého regionu. Jak již bylo v kapitole č. 4 zmíněno, identita regionu je dle Paasiho výsledkem procesu institucionalizace, během něhož probíhá formování regionů.⁷⁹ Vrcholnou fází institucionalizace je zakotvení regionu v prostorových strukturách a vědomí obyvatel.⁸⁰ V této fázi region může, ale nemusí být ustanoven např. administrativním celkem. Na našem území existuje několik kulturně-historických regionů, které, aniž by se staly administrativními jednotkami, jsou ve vědomí obyvatel otisknuty natolik výrazně, že jsou na základě charakteristických znaků snadno rozpoznatelné. Na tom se silně podílí právě již zmiňovaná image regionu, proto je vhodné se jí dále zabývat.

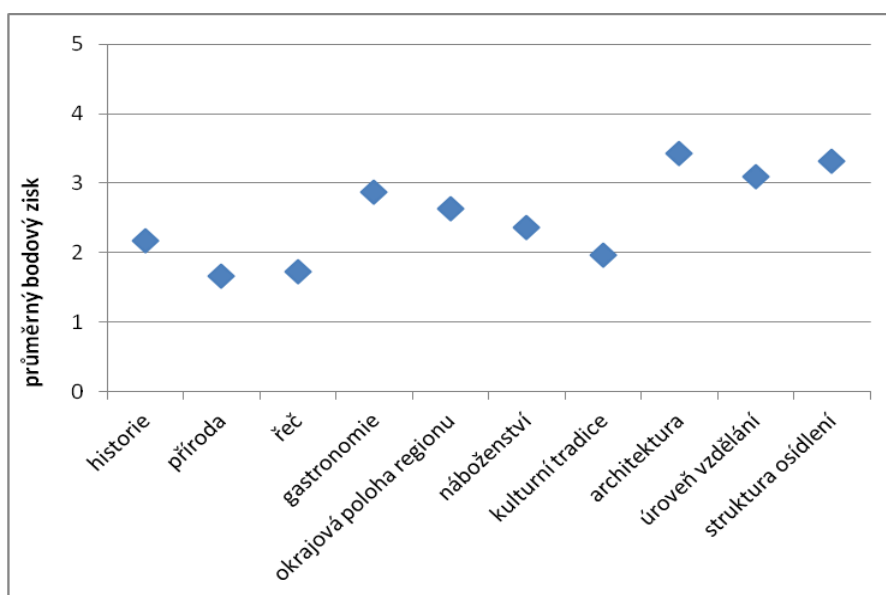
⁷⁹ Heřmanová, Chromý a kol. 2009, str. 114

⁸⁰ Tamtéž, str. 115

Jednou z dílčích otázek dotazníkového šetření bylo také zjistit, jakou má image region Slavičína v myslích svých obyvatel. Tzv. vnitřní identita regionu je odrazem regionální identity svých obyvatel, kteří dávají určitému regionu, svým chováním a konáním, jeho specifický ráz. Na druhou stranu samotná image regionu napomáhá formovat identitu svých obyvatel, kteří se na základě specifických znaků mohou se svým regionem ztotožňovat.

Respondentům bylo nabídnuto několik základních charakteristik, které mohou být považovány za typické pro oblast Slavičína, a jejich úkolem bylo určit na číselné stupnici od 1 do 5 postoj k jednotlivým tvrzením (1 = zcela souhlasím; 5 = zcela nesouhlasím). Přesné znění otázky (viz. Příloha č. 2 – otázka č. 15).

Vyhodnocení proběhlo na základě průměrného bodového zisku u každé kategorie. Dotázaní respondenti při hodnocení jednotlivých kategorií přisuzovali největší váhu přírodním poměrům na Slavičíně. Kvalitu životního prostředí a přírodních poměrů zmiňovali respondenti již v případě šetření self-efficacy, což nasvědčuje zvýšenému povědomí o přednostech regionu u některých z respondentů, což se, jak lze nyní konstatovat, zrcadlí i ve vnitřní image regionu. Druhou charakteristikou, která se dle respondentů podílí nejvíce na formování identity regionu, byla řeč, kterou respondenti ve velké míře považují za typickou pro tento region. Třetí výraznou charakteristikou regionu jsou dle respondentů kulturní zvyky a tradice na Slavičíně. Průměrný bodový zisk všech tří prvních charakteristik byl přibližně do č. 2 (viz Obr. 7), což indikuje, že hlavně tyto tři kvality formují, dle dotázaných, tvář regionu Slavičína.

Obr. 7: Míra spjatosti s typickými charakteristikami regionu

Zdroj:
Vlastní zpracování

Stejně jako má délka života stráveného v určité oblasti vliv na utváření vlastní identity obyvatel, má vliv i na vytvoření identity samotného regionu. Dle typických charakteristik si obyvatelé ve svých myslích utvoří určitý obraz regionu, který se tak pro ně stává rozeznatelným až jedinečným. Dotázaní z řad rodáků přisuzují největší váhu při formování identity regionu Slavičína místnímu nářečí. Téměř totožný průměrný bodový zisk jako místní řeč, získala zdejší příroda a třetí nejtypičtější charakteristikou byly označeny místní kulturní zvyky a tradice. Dotázaní v ostatních kategoriích dle délky pobytu v regionu, kteří na Slavičínku žijí delší část života, kratší část života a pouze krátce, se naprosto shodli v pořadí typických charakteristik formující image regionu Slavičína. Nejprve jimi byla označena příroda, poté řeč a na třetím místě kulturní zvyky a tradice (viz Příloha č. 7). Co se týká rozdílů v intenzitě přisuzování těchto znaků regionu Slavičína, průměrné bodové zisky u jednotlivých charakteristik se příliš nelišily. Příroda získala mezi respondenty dle délky trvalého pobytu v regionu průměrný bodový zisk od 1,47 do 2 bodů. U nářečí tomu bylo od 1,63 do 2,25 bodů a u třetí nejtypičtější charakteristiky Slavičína – místních kulturních zvyků a tradic, byl získán průměrný bodový zisk od 1,79 po 2,50 bodů, přičemž nejvyšší bodový zisk získaly tyto charakteristiky vždy u respondentů, kteří žijí na Slavičínku krátce.

Kromě toho poměrně velkou váhu všechny kategorie přisuzovaly taktéž náboženství, nebo místní historii. První zmínka o kostele sv. Vojtěcha ve Slavičíně a také katolickém knězi, který slavičínskou farnost spravoval, se datuje již do roku 1407.⁸¹ Jelikož se Slavičínko nachází v oblasti s nejvyšším podílem věřících na celkový počet obyvatel, respondenti se domnívají, že i náboženská tradice na Slavičínku je charakteristickým rysem tohoto regionu. Historie se dostala mezi všemi kategoriemi do popředí zřejmě hlavně díky letecké bitvě, která se odehrála nad Slavičínem mezi americkou a německou leteckou armádou a dne 29. srpna 1944⁸². Jednalo se o jednu z největších leteckých bitev nad střední Evropou. Tuto událost připomíná pamětní deska, která byla postavena při příležitosti oslav 50. výročí letecké bitvy v roce 1994⁸³, vystavená na počest 28 padlých amerických letců. Od tohoto roku je taktéž v místním slavičínském muzeu zřízena expozice, která se jí zabývá. Častými návštěvníky muzea jsou především děti základních škol, které se v rámci výuky dějepisu, resp. učiva druhé světové války přicházejí dozvědět více o této bitvě. Dozvídají se zde nejen o historii, ale taktéž geografii místního regionu, která ve výuce podporuje budování

⁸¹ Cekota, Florešová a kol. 2006, str. 45

⁸² Klub přátel historie Slavičína 1997, str. 17

⁸³ Cekota, Florešová a kol. 2006, str. 53

pocitu sounáležitosti žáka s regionem.⁸⁴ InSTITUTE se tedy podílí na budování regionální identity jedince již od útlého věku.

Naopak nejnižší váhu při formování vlastní identity regionu přisuzují respondenti místní architektuře, v níž nevidí žádnou specifičnost, která by tvořila typický ráz regionu Slavičína.

Z hlediska pohlaví byl postoj k jednotlivým charakteristikám regionu téměř totožný. Opět dominovaly charakteristiky jako řeč, příroda a kulturní tradice. Nutno podotknout, že muži i ženy vnímají kladně taktéž okrajovou polohu regionu jako příznačnost, která se dle jejich názoru podílí na formování identity regionu. Průměrný bodový zisk do čísla 3, který můžeme považovat stále za docela významný, získaly u žen taktéž charakteristiky jako úroveň vzdělání nebo gastronomie, do které můžeme zahrnout velmi rozšířené pálení domácí slivovice na Slavičíně.

Co se týká věkových kategorií respondentů, nejmladší z nich (15-24 let) přikládala největší význam na utváření identity regionu místnímu nářečí - neboli: „Ogaří aj cěrky si u nás myslíja, že hlavně díky řeči budú mimo Slavičíně lehkó rozpoznatelní a že sa hlavně na základě téjto charakteristiky može odhadnúť, z kama pocházajú.“ Tito mladí lidé často v rámci svých studií nebo volnočasově cestují mimo region Slavičína a poznávají tak kulturu a charakteristické rysy jiných oblastí. Mají tedy větší možnost posoudit, zda se jejich regionální nářečí liší a zda se může stát jedním z faktorů utvářející identitu právě jejich regionu. Ostatní věkové skupiny vidí na prvním místě přírodní poměry, které dávají regionu Slavičína jeho specifický ráz. Nejméně je pro všechny věkové kategorie charakteristická opět místní architektura (viz Příloha č. 7).

Vyhodnocení výsledků týkajících se míry významu jednotlivých charakteristik, které se podílí na formování identity regionu Slavičína z hlediska vzdělání respondentů, prokázalo opět nejkladnější postoj k přírodě, s výjimkou respondentů se základním vzděláním. Ti přisuzují největší váhu nářečí, které může být vnímáno jako poznávací znamení právě jejich regionu. U této vzdělanostní skupiny dotázaných si nelze nevšimnou taktéž velmi kladného postoje k charakteristikám jako historie, nebo náboženství. Naopak nejnižší míru významu na formování identity regionu, přikládají u náboženství vysokoškolsky vzdělaní obyvatelé. Co se týká nejméně typických charakteristik regionu, respondenti označovali ve velké míře opět architekturu. Respondenti s vysokoškolským vzděláním pak ještě úroveň vzdělání.

⁸⁴ Šifra 2013, str. 16

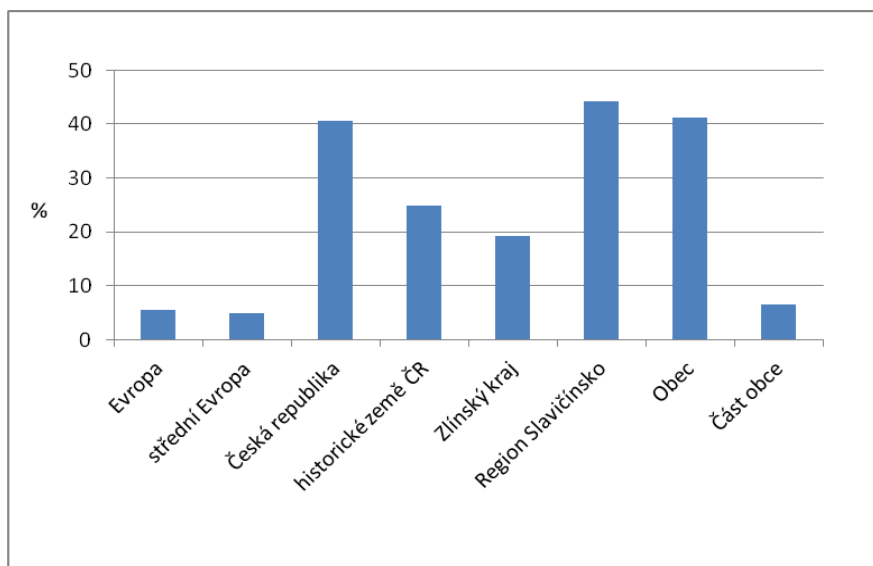
5.4 Míra identifikace obyvatel Slavičína s geografickou oblastí

Zaměříme-li se na respondenty, kteří deklarovali záporný vztah k regionu, resp. se vyjádřili, že nejsou hrdí na region, v němž žijí – jednoznačně můžeme hodnotit tento postoj jako velmi malou spjatost těchto obyvatel se svým územím. Může jít tedy o případ, kdy tito respondenti nepocítují sounáležitost s územím lokálního měřítka, ale identifikují se spíše s vyšším územním celkem. Avšak je potřeba zmínit, že v tomto případě nemusí jít vždy o vyšší územní celek; lidé mohou pociťovat mnohem větší sounáležitost s jinými prostorovými celky než se svým současným regionem či obcí. Jinými prostorovými celky jsou myšleny např. obce či regiony jejich rodiště nebo oblasti, ve kterých prožili podstatnou či pro ně důležitou část života.

Zda se vyšší míra identifikace obyvatel na Slavičíně objevuje spíše u vyšších územních celků, lze zjistit z odpovědí respondentů na otázku, do jaké míry se cítí být spjati s navrženými geografickými oblastmi v územní hierarchii. Přesné znění otázky bylo: *„Vyberte z následujících variant 3 geografické oblasti podle míry významu, který jim přisuzujete, tzn. dle toho, jak se s nimi cítíte být spjati. Na 1. pozici uveďte pro vás nejvýznamnější oblast, na 2. pozici druhou nejvýznamnější oblast atd.“* Nabízenými variantami byly: A: Evropa; B: střední Evropa; C: Česká republika; D: země (Čechy, Morava, Slezsko); E: kraj (Zlínský); F: region (Slavičíně); G: obec; H: část obce.

Z celkového počtu dotázaných se nejvíce lidí cítí být spjato s regionem Slavičína. Hned poté se dotazovaní nejvíce identifikují se svou obcí trvalého bydliště a třetí geografickou oblastí jimi byla označena Česká republika (viz Obr. 8).

Podíváme-li se na míru spjatosti s navrženými geografickými oblastmi z hlediska pohlaví, muži se cítí být spjati nejvíce s regionem Slavičína, kdežto ženy pociťují největší sounáležitost s Českou republikou, poté hned se svou obcí (viz Příloha č. 4).

Obr. 8 Míra identifikace obyvatel Slavičína s geografickou oblastí

Zdroj:

Vlastní zpracování

Jak již bylo výše zmíněno, délka trvalého pobytu má nemalý vliv na míru identifikace obyvatel s prostředím. Respondenti z řad rodáků, dle výsledků dotazníkového šetření, se cítí být nejvíce spjati s regionem Slavičína a poté hned se svou obcí. Jelikož tito lidé žijí ve své obci již od narození, existují u nich pravděpodobně velmi silné vazby k prostředí, k lidem, se kterými život v obci sdílí, spolkům, obecním kulturním zvyklostem apod. Celkově mívají rodáci ke svému regionu velmi často kladný vztah, resp. projevují ke svému místu rodiště vysokou míru hrdosti, proto se u této skupiny respondentů objevila největší spjatost právě s regionem či se svou obcí. Lidé žijící na Slavičínku delší část života deklarují největší sounáležitost s Českou republikou, avšak vysoká míra ztotožnění s regionem Slavičína či obcí je u těchto respondentů taktéž jasně viditelná (viz Příloha č. 4). U respondentů, kteří žijí na Slavičínku kratší část života, se objevil největší pocit sounáležitosti s Českou republikou, poté s obcí a na třetím místě s historickými zeměmi ČR. Dotazovaní žijící na Slavičínku pouze krátce, projeví největší spjatost s regionem Slavičína (viz Příloha č. 4). Tyto výsledky jsou poněkud překvapivé, neboť by se dalo předpokládat, že čím kratší dobu lidé žijí v určité oblasti, tím méně pocítují sounáležitost s územím lokálního měřítka. U těchto obyvatel se tak nyní pravděpodobně projevilo počáteční nadšení z nového místa bydliště.

Respondenti věkové kategorie 15-24 let deklarují největší spjatost se svým regionem a hned poté se svou obcí (viz Příloha č. 4). Tyto výsledky jsou poněkud překvapivé, neboť u

respondentů právě této věkové skupiny se objevila nejčastěji deklarovaná potencionální migrace z regionu či místa bydliště (viz Příloha č. 8). Dalo se tedy předpokládat, že se tito respondenti budou identifikovat mnohem více s nějakým vyšším územním celkem.

U druhé nejmladší věkové kategorie dotázaných (25-34 let) se na základě výsledků dotazníkového šetření prokázala nejvyšší míra spjatosti s obcí a taktéž s regionem navzdory faktu, že tato věková skupina dotazovaných popírala v největší míře pocit hrdosti k regionu Slavičína.

Respondenti dalších dvou věkových skupin, v rozmezí 35-54 let, projeví největší míru identifikace s Českou republikou a hned poté se svým regionem. U respondentů dvou nejstarších věkových skupin (54-65 let a 65+) se dala předpokládat výraznější spjatost se svou obcí nebo s regionem. Tento předpoklad se v případě obyvatel Slavičína ve věkovém rozmezí 54-64 let nepotvrdil. Dotazovaní této věkové skupiny navzdory vysoké míře hrdosti k regionu, kterou deklarovali, pocítují nejvyšší sounáležitost s Českou republikou, poté s historickými zeměmi ČR a až na třetím místě se svou obcí. Při dotazníkovém šetření, prováděném v některých případech face-to-face bylo často zaznamenáno nedostatečné pochopení této otázky. Velmi často se u starších skupin respondentů stávalo, že měli tendenci označovat oblasti od hierarchicky nejvyššího územního stupně. To koneckonců mohlo mít na konečné výsledky nemalý vliv. Skupina dotazovaných obyvatel Slavičína starší 65 let projevila největší pocit sounáležitosti se svou obcí a poté s regionem, což potvrzuje nejvyšší míru pocitu hrdosti k regionu Slavičína právě u této věkové skupiny respondentů.

I na základě vzdělání se míra spjatosti obyvatel s určitou oblastí různila. Respondenti se základním vzděláním označili za oblast, se kterou se cítí být nejvíce spjati, svůj region a poté Českou republiku. U respondentů se středním vzděláním se projevila nejvyšší míra ztotožnění se svou obcí, regionem a poté taktéž s Českou republikou. Skupina dotázaných s úplným středním vzděláním přisuzovala svou největší spjatost s Českou republikou. Avšak tito obyvatelé se dle výsledků cítí být ve velké míře spjati taktéž se svou obcí i regionem Slavičína. U vysokoškolsky vzdělaných obyvatel se na prvním místě, dle míry identifikace s geografickou oblastí, objevila obec a poté region. Respondenti s vysokoškolským vzděláním jsou spíše mladší lidé, u nichž se přirozeně projevuje prozatím vyšší míra identifikace spíše s územím lokálního měřítka na základě velmi malého množství nabytých životních zkušeností a neschopnosti posuzovat poměry ve svém regionu objektivně.

5.5 Míra potencionální migrace z regionu

Na migrační chování lidí má od nepaměti vliv několik faktorů. Migraci zapříčiňuje kromě nevyhovující hospodářské, politické nebo osobní situace, také slabá identifikace obyvatelstva se svým územím. To znamená, že obyvatelé nejsou příliš spjati s kulturou dané oblasti, přírodními poměry či mentalitou regionální komunity, což je může vést k migraci ze stávajícího regionu. To může mít pro region poměrně zničující následky, neboť přestává-li být region otisknut v paměti svých obyvatel, resp. nepocitují-li obyvatelé sounáležitost se svým regionem, pak je udržitelnost a existence regionu vážně ohrožena, což může vést k jeho úplnému zániku.

Ke zhodnocení míry identifikace obyvatel Slavičinska se svým územím proto pomůže i zjištění míry potencionální migrace obyvatelstva v tomto regionu. Oslovení respondenti odpovídali na otázku: „*Uvažujete někdy o přestěhování se?*“ Jak z Tab. 8 vyplývá, o migraci z regionu uvažuje pouze přibližně 30 % dotázaných. Tito respondenti byli dále tázáni, zda by mohli uvést příčinu možné migrace z regionu a taktéž potencionální místo.

Nejčastější příčinou by bylo u dotázaných respondentů stěhování kvůli lepším pracovním příležitostem. Respondenti mohli uvést taktéž jiný důvod, nevyhovoval-li jim jeden z nabízených. Zde se objevovaly důvody jako přestěhování se kvůli kořenům do místa svého narození, ale také kurióznější důvody, např. strach z výbuchů muničních skladů u obce Vrbětice. Respondenti, kteří uvedli tento důvod, pochází z obce Lipová, která musela být koncem roku 2014 kvůli výbuchům munice dvakrát evakuována. Jelikož dotazníkové šetření probíhalo právě v období dvou neřízených výbuchů, chvilkové emoční vypětí mohlo ovlivnit úvahy těchto obyvatel migrovat z regionu Slavičinska.

Tab. 8: Míra, příčina a místo potencionální migrace z regionu Slavičinska

zamýšlená migrace z regionu	počet obyvatel [%]	příčina možné migrace z regionu	počet obyvatel [%]	místo možné emigrace	počet obyvatel [%]
		vztah	9,10	jinde na Slavičinsko	6,45
		práce	67,74	jinde ve Zlínském kraji	29,03
ano	29,81	celková nespokojenost s místem bydliště	9,68	mimo Zlínský kraj	54,84
ne	70,19	jiný důvod	19,35	mimo ČR	22,58

Zdroj:

Vlastní zpracování

Respondenti, kteří uvažují o přestěhování se z regionu, byli taktéž dotázáni, aby uvedli místo své potencionální migrace. Více než polovina z nich by se teoreticky ráda přestěhovala až za hranice Zlínského kraje (viz Tab. 8). I u této podotázky měli respondenti možnost upřesnit svou zamýšlenou lokalitu. Nejčastěji jí byl označen Jihomoravský kraj, konkrétně město Brno.

Přejdeme-li k analýze potencionální migrace z regionu Slavičína z hlediska délky trvalého pobytu respondentů, z přílohy č. 8 vyčteme, že nejnižší míru potencionální migrace vykazují respondenti žijící na Slavičíně delší část svého života. Překvapivým zjištěním bylo, že se těchto výsledků nedosáhlo u skupiny rodáků, u nichž se předpokládá největší spjatost se svým prostředím a tedy i nejmenší pravděpodobnost opustit území svého rodiště. Respondenti, kteří žijí v regionu delší část svého života, zároveň jedním dechem dodávají, že avšak nyní o stěhování vůbec nepřemýšlí – z důvodu již vytvořených pevných vazeb ke svému okolí, v dobách svého mládí, kdy v regionu Slavičína pobývali teprve krátce, o migraci vážně uvažovali. Častým důvodem bylo právě stěhování se kvůli kořenům, do svého místa rodiště. To potvrzuje přirozenou vazbu člověka k místu, kde se narodí a kde nějakou dobu vyrůstá. Zároveň z těchto výpovědí vyplývá, že pobývá-li člověk v určitém regionu pouze kratší dobu, o migraci z něj přemýšlí podstatně častěji. To potvrdil i terénní výzkum na Slavičíně, kdy respondenti žijící v regionu pouze krátce, uvažují o migraci až ze 75 % (viz Příloha č. 8).

U skupiny rodáků by byla pro migraci největším důvodem práce. Lepší pracovní příležitosti by byly ostatně největším důvodem k migraci i u dalších skupin respondentů dle délky života v regionu. U dotázaných, kteří žijí v regionu pouze krátce, byl ve velké míře označován taktéž důvod „celková nespokojenost s místem bydliště“ (viz Příloha č. 9). Za místo potencionální migrace bylo respondenty, kteří žijí v regionu od narození a delší část života, označeno místo nacházející se mimo Zlínský kraj. Respondenti žijící v regionu Slavičína kratší část života by vyhledávali nejčastěji místo ve Zlínském kraji, kdežto dotazovaní žijící zde pouze krátce nejčastěji deklarovali, že jejich místo potencionální migrace by bylo až za hranicemi České republiky (viz Příloha č. 10).

Z hlediska pohlaví o migraci uvažují spíše více muži. U obou pohlaví by největším důvodem k emigraci byly lepší pracovní příležitosti. Muži by pro emigraci z regionu Slavičína vyhledávali nejčastěji místo mimo Zlínský kraj, kdežto u žen by potencionální migrace probíhala nejčastěji jen v rámci Zlínského kraje (viz Příloha č. 10).

Narozdíl od pohlaví věk respondentů sehrál, co se týká potencionální migrace, mnohem závažnější roli. Respondenti nejmladší skupiny dotázaných (15-24 let) uvažují o

přestěhování se z regionu téměř až ze 70 %. Jak z přílohy č. 8 vyčteme, s věkem míra potencionální emigrace klesá. U dvou nejstarších skupin dotazovaných (54-65 a 65+) popírá možnost emigrace až téměř 95 %. U respondentů v produktivním věku by byly přirozeně největším důvodem opět pracovní podmínky, kterých se dle tohoto postoje dotázaných na Slavičínsku mnoho nenachází. Respondenti věkové skupiny 15-24 let uvažující o migraci nejčastěji až za hranice Zlínského kraje. U této věkové skupiny dotazovaných se v největší míře objevovaly taktéž úvahy o emigraci mimo Českou republiku. Cílovými destinacemi bylo např. Slovensko, Itálie či Velká Británie.

Zjištěná míra potencionální migrace z hlediska vzdělání je nejnižší u respondentů se středním vzděláním. Naopak nejvyšší míra byla zjištěna u skupiny respondentů se základním vzděláním. Dotázaní se základním vzděláním patří víceméně do nejmladší věkové skupiny (15-24 let), proto výsledky s výsledky této věkové skupiny respondentů téměř korespondují. Mezi důvody opět převažovaly pracovní příležitosti. Lidé se základním vzděláním, tedy ve většině případů doposud studenti, a vysokoškolsky vzdělaní respondenti volili ve velké míře za potencionální místo své migrace Olomoucký anebo Jihomoravský kraj. Konkrétně označili krajská města Olomouc a Brno. Důvodem může být vytvoření si blízkého vztahu k těmto městům po dobu studií a zároveň větší nabídka pracovních příležitostí a pravděpodobnosti uplatnění se ve svém oboru.

6 Závěr

Cílem této práce bylo zjistit míru identifikace obyvatel Slavičína se svým územím, které představuje přechodnou oblast kulturně-historického regionu. Především u center tradičních kulturně-historických regionů bývá předpoklad výrazné spjatosti obyvatel se svým územím. Záměrem proto bylo taktéž zjistit, zda je možné považovat intenzitu ztotožnění v případě obyvatel Slavičína za příznačnou také pro toto území, jedná-li se pouze o přechodnou oblast, nikoli o jednoznačně vymezený tradiční kulturně-historický celek jako je např. Valašsko či Slovácko, které k regionu Slavičína přiléhají. Problematikou regionální identity obyvatel na Slavičíně by bylo žádoucí se i nadále zabývat především kvůli vymezení území Slavičína z pohledu vlastních obyvatel. Bylo by přínosné zjistit, zda i obyvatelé této oblasti vnímají Slavičíně jako přechodnou oblast, anebo jestli ji označují za Valašsko, Slovácko, popř. za jiný kulturně-historický region.

Z analýzy výzkumné otázky týkající se míry ztotožnění obyvatel se svým územím byla zjištěna poměrně vysoká míra identifikace obyvatel Slavičína se svým regionem. To lze potvrdit např. zjištěním vysoké míry pocitu hrdosti k regionu, za kterým se jednoznačně skrývá kladný vztah k tomuto území, a tím pádem i pocit sounáležitosti.

Další výzkumnou otázkou, která taktéž potvrdila existenci poměrně výrazné regionální identity obyvatel Slavičína, byla míra ztotožnění s geografickými oblastmi v regionální hierarchii, kterými byla nejčastěji označována území lokálního měřítka, tedy region nebo obec.

Vytrácí-li se regionální identita z regionu a obyvatelé se s ním již necítí být spjati, existence takového regionu spěje k zániku. Regiony potřebují společnost, která by svým každodenním životem regionální identitu budovala a formovala. Vyskytuje-li se u obyvatel výrazná intenzita ztotožnění se s regionem, udržitelnost a zachování regionu pro další generace ohrožena není. To se potvrdilo i v případě Slavičína, což lze deklarovat na základě relativně nízkého zjištěného emigračního potenciálu.

V neposlední řadě byla v této práci provedena analýza problematiky týkající se specifických charakteristik a znaků (image regionu), které se podílí na vytváření identity regionu. V případě regionu Slavičína byly označeny charakteristiky jako např. přírodní poměry, nářečí či lidové kulturní zvyky a tradice, které tvoří specifický ráz oblasti a podílí se tak velkou měrou na utváření identity samotného regionu i společnosti, která jej obývá.

Problematika regionální identity obyvatel na Slavičíně a jejího důkladnějšího poznání by se dala ještě zkoumat např. pomocí mentálních map, na jejichž základě by se dalo

zhodnotit povědomí obyvatel o prostorovém tvaru regionu či jeho rozsahu. Chápeme-li Slavičínsko jako území ležící mezi Valašskem a Slováckem, mentální mapy by vymezením hranic těchto kulturně-historických regionů nastínily, zda obyvatelé Slavičína považují jejich region např. za součást Valašska či nikoli. Dále by bylo poměrně přínosné zabývat se symbolickým tvarem Slavičína, potenciálem regionu a jeho udržitelnosti pro budoucí generace. Bylo by konstruktivní zabývat se kupříkladu rozvojem institucí a aktivní účastí obyvatel na jejich fungování, neboť mimo jiné právě instituce přispívají k utváření regionální identity obyvatel či k formování image regionu. Jak již bylo diskutováno, instituce, jejich loga, symbolika a náplň práce se zaslouží o rozvoj a udržitelnost specifického rázu regionu směrem do budoucnosti.

7 Summary

The interest area located in the southeast part of the Moravia which was chosen for this bachelor thesis was the Slavičínsko region. This region is supposed to be an intermediate part of the cultural and historical region, namely Valašsko.

The aim of this thesis was to evaluate the extent of the identification of the inhabitants with their district. The questionnaire survey in which 104 respondents took part was carried out at the beginning. The research was performed by face-to-face questioning in some cases. The rest of the respondents filled in the questionnaires on their own. Next, it was necessary to read up the theory of the regional identity issue which provided the essential knowledge for the interpretation of the outcome of the research. The extent of the inhabitants' identification was evaluated on the basis of the self-esteem feeling, the self-efficacy of the region or according to the existence of the emigratory potential. This work also dealt with the issue of the image of region which forms the regional identity and with the position of the Slavičínsko region in the regional hierarchy.

According to the analysis of the chosen research questions from the questionnaire survey, the relatively high identification of the inhabitants with their Slavičínsko region was found out. It can be declared on the basis of the existence of relatively low emigratory potential or according to the extent of the identification with geographical areas. Region and village were the most often chosen ones. Despite the low self-efficacy of the region, which respondents declared, the feeling of self-esteem was really significant. According to the respondents, the image of the region is created mainly by the local environment, dialect or the cultural habits and traditions.

8 Seznam použité literatury a internetových zdrojů

Literatura:

- Bartoš, J., Schulz, J. a Trapl, M. (1982): *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Okresy: Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov. Svazek VIII., nakl. Profil Ostrava
- Breakwell, G. M. (1993): *Social Representations and Social Identity*. Papers on Social Representations. Vol. 2. University of Surrey, Guildford, Great Britain.
- Brzobohatý, D. (1998): *Zvěrokleštiči na Slavičínsku*. Klub přátel historie Slavičína. Slavičín. ISBN 80-902346-2-3.
- Cekota, V., Florešová, I. a kol. (2006): *Slavičín v minulosti a současnosti : 750. výročí první písemné zprávy 1256 – 2006*. LV Print, Uherské Hradiště
- Demek, J., Mackovčín, P. a kol. (2006): *HORY A NÍŽINY : Zeměpisný lexikon ČR*. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky. Brno, ISBN 80-86064-99-9
- Heřmanová, E., Chromý, P. a kol. (2009): *Kulturní regiony a geografie kultury*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s. ISBN 978-80-7357- 339-3
- Chromý, P. (2003): *Formování regionální identity: Nezbytná součást geografických výzkumů*. Univerzita Karlova, Praha.
- Chromý, P., Janů, H. (2003): *Regional Identity, Activation of Territorial Communities and the Potential of the Development of Peripheral Regions*. Geographica, No. 1. Univerzita Karlova. Praha.
- Chromý, P., Skála, J. (2010): *Kulturně-geografické aspekty rozvoje příhraničních periferií: Analýza vybraných složek územní identity obyvatelstva Sušicka*. Geografie, 115, č. 2. Praha
- Jongepierová I. [ed.] (2008): *Louky Bílých Karpat (Grassland of the White Carpathian Mountains)*. ZO ČSOP Bílé Karpaty. Veselí nad Moravou, ISBN 978-80-903 444-6-4
- Klub přátel historie Slavičína (1997): *Kapitoly z historie Slavičína : Letecká bitva nad Slavičínem 29. srpna 1944*. Slavičín. ISBN 80-902346-0-7.
- Nikischer, R. (2013): *Teritoriálna identita obyvateľov Česka a Slovenska*. Geografie, 118, č. 3. Praha.
- Paasi, A. (2002): *Place and region: regional worlds and words*. Progress in Human Geography 26, 6. University of Oulu, Finland.
- Paasi, A. (2003): *Region and Place: Regional Identity in Question*. Progress in Human Geography 27, 4. . University of Oulu, Finland.
- Pred, A. (1984): *Place as Historically Contingent Process: Structuration and the Time-Geography of Becoming Places*. Annals of the Association of American Geographers, Vol. 74, No. 2. University of California.
- Raagmaa, G. (2002): *Regional Identity in Regional Development and Planning*. European Planning Studies, Vol. 10, No. 1. University of Tartu, Estonia.
- Růžková, J., Škrabal, J. a kol. (2006): *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. Díl I., Český statistický úřad. Praha. ISBN 80-250-1310-3
- Roubal, O. (2002): *Regionální identita obyvatel (české části) euroregionu Nisa*. Česká geografická společnost. Ústí nad Labem.
- Semian, M. (2012): *Název jako symbol regionu*. Historická geografie 38/2. Univerzita Karlova v Praze, Praha.
- Siwek, T., Bogdová, K. (2007): *České kulturně-historické regiony ve vědomí svých obyvatel*. Sociologický časopis, Vol. 43, No. 4. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., Praha .

- Šifta, M. (2013): *Symbolický tvar regionu a regionální výchova: Příklad Frýdlantska*. Geografie a škola. Praha.
- Štika, J. (2009): *Valaši a Valašsko : O původu Valachů, valašské kolonizaci, vzniku a historii moravského Valašska a také o karpatských salaších*. Valašský muzejní a národopisný spolek, 2. vyd., Rožnov pod Radhoštěm, ISBN: 978-80-254-6131-0

Internetové zdroje:

- Regionální informační servis. *Obce – ČR*. [online] 2015. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *II. Struktura území České republiky*. [online] 2015a. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/ii_struktura_uzemi_ceske_republiky
- UNESCO. *Ecological Sciences for Sustainable Development : Biosphere Reserves Bílé Karpaty*. [online] 2015. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/biosphere-reserves/europe-north-america/czech-republic/bile-karpaty/>
- Oficiální web města Valašské Klobouky. *Z historie Valašských Klobouk a jižního Valašska*. [online] 2015. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.valasskeklobouky.cz/historie/d-1432/p1=1937>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze demografických údajů za obce ČR : okres Zlín*. [online] 2015b. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/srp.htm
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (2004-2013) : SO POU Slavičín*. [online] 2015c. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/71003262BF/\\$File/13005714342.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/71003262BF/$File/13005714342.pdf)
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Šetření lidu, domů a bytů 2011 : město Slavičín*. [online] 2015d. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=vse-uzemi&tu=0&th=&vseuzemi=H4sIAAAAAAAAAIVRv08bMRR-HFyA8EMhSN1YStsFySeGCBADhBCUkCughFbdDidnJYfubGP7jIOGSF1gYIW9AyP_BOIvoGOnqnvVsSt2GiWZ6JNs6_19732fPz_8BlSKWDrHCUaxCkJUwbLzEXN7-sfj05uz50mwDiAbMuwf4JZiogqzqiOI7LDQT_nOLpiYv5zRe04vuydgtVfZYBJJEO_iRKG0iTkREj0SbCE0KpPqIJB5AFSAyt9-hDTNirTOBovcgVWqa4lvn196j5WGH-voC9_PmxZkHFhPvLCE-aLoEsoUZBzDYdjnuj4gVTbLsxGHq0xv6QzWP5XNhKcKIWkTYRGzEQex0LLVfDObXUdw-8YfidhzoDfGfHrjmzkyQrzKVNYQX5saEOJgLY1YlojTkmqLqAHWRcWii8e2aLg-X94-rDtIpphr_VtG2jO__p2__fr9aYFE1WwExzGRNubG-GO4qhJxNXD3crc7c8byxisjcbG5fUtzntGlaVgqlYvHg6z7FGxUT45LX4ulqS5yvD-saA713RnprBZ2Cisj3Uf75VLw8w-rtXLDZ6-AGT1cmprAgAA&v=&vo=H4sIAAAAAAAAAAHWPv07DMBDGry2hf4WAgY1HaMWCBB042CVWk7hK0iAyYWjUgkIbErkdQmKBgRV2Bsa-BOIJWJkQOzMjXI0EA-IkW3fy_b7v8_QdtCSGpRM5kY2xOg4bukwGpoy04svj08rBcwHyLaiEI9lrySM1ijm

U1SAOksEo7KXR1jZkVTsv4b2Ip6qg3HWY3SE2MzMzuAD4s5P7MQzlsN_gQxX
0g3j57f7h4_J6Iw85DtpEhuMgjWHxd88anx4G8dX0brV6-
3qTB0gjFCv8Z6Igt6tA6yXra5tpirEcXezNYuGLpaCoC2oJl0QK5tuC7nAHuwolrvCI
QyhRUEAy41ziibYwOHICZ3e_44umTfzMuIS0RXSD0WzC32ses302CzX3iaWghk
DLNr8Z9HVJs2u0Ub_EKbPcjoeiC45Bm3XPYfWuz0yefgEL3Kc5lwEAAA..&void=

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Náboženská víra obyvatel podle výsledků sčítání lidu 2011 : Územní rozložení věřících*. [online] 2015e. [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014ediciplan.nsf/t/82002E063E/\\$File/17022014a03.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014ediciplan.nsf/t/82002E063E/$File/17022014a03.pdf)
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní informace o České republice, krajích, okresech a obcích ze sčítání 2001*. [online] 2015f, [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://notes.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/index>
- ARCDATA PRAHA. *ArcČr 500*. [online] 2015. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.arcdata.cz/produkty-a-sluzby/geograficka-data/arccr-500/>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Portál územního plánování : Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy*. [online] 2015. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Základní demografická charakteristika obyvatelstva SO POU Slavičín

Příloha č. 2: Dotazník

Příloha č. 3: Výsledky chí kvadrát testu

Příloha č. 4: Analýza otázky č. 9:

„Vyberte z následujících variant 3 geografické oblasti podle míry významu, který jim přisuzujete, tzn. dle toho, jak se s nimi cítíte být spjati, jak jsou pro Vás důležité. Na 1. pozici uveďte pro Vás nejvýznamnější oblast, na 2. pozici pro Vás druhou nejvýznamnější oblast atd.“

Příloha č. 5: Analýza otázky č. 10

„Jste hrdí na region Slavičínka, ve kterém žijete?“

Příloha č. 6: Analýza otázky č. 11

„Domníváte se, že region, ve kterém žijete, může nějakým způsobem činit Váš život snazším ve srovnání s jinými oblastmi?“

Příloha č. 7: Analýza otázky č. 15

„Následující charakteristiky jsou typické pro oblast, ve které žijete. U každé charakteristiky uveďte Váš postoj k tomuto tvrzení (1 = zcela souhlasím; 5 = zcela nesouhlasím).“

Příloha č. 8: Analýza otázky č. 19

„Uvažujete někdy o přestěhování se?“

Příloha č. 9: Analýza otázky č. 19.1

„Pokud ano, uveďte příčinu.“

Příloha č. 10: Analýza otázky č. 19.2

„Pokud ano, uveďte kde.“

Příloha č. 1

Tab. 1: Populační dynamika v SO POU Slavičín v letech 2004–2013

SO POU Slavičín	rok									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
střední stav	8 856	8 815	8 785	8 717	8 725	8 694	8 635	8 607	8 551	8 483
živě narození	74	87	66	78	85	68	103	72	69	74
zemřelí	86	78	69	63	64	76	70	86	77	88
přistěhovalí	114	91	59	106	124	67	72	83	104	76
vystěhovalí	152	116	114	132	130	158	152	121	146	145
PP	-12	9	-3	15	21	-8	33	-14	-8	-14
MS	-38	-25	-55	-26	-6	-91	-80	-38	-42	-69
CP	-50	-16	-58	-11	15	-99	-47	-52	-50	-83
HMPP [‰]	-1,36	1,02	-0,34	1,72	2,41	-0,92	3,82	-1,63	-0,94	-1,65
HMMS [‰]	-4,29	-2,84	-6,26	-2,98	-0,69	-10,47	-9,26	-4,42	-4,91	-8,13
HMCP [‰]	-5,65	-1,82	-6,6	-1,26	1,72	-11,39	-5,44	-6,04	-5,85	-9,78

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Demografická ročenka správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (2004 až 2013) : SO POU Zlínský kraj : Slavičín – 7204 2.* [online] 2015. [cit. 2015-02-24].

Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/71003262BF/\\$File/13005714342.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/71003262BF/$File/13005714342.pdf)

Vlastní výpočty

Tab. 2: Absolutní data vzdělanostní struktury za SO POU Slavičín, Zlínský kraj a Českou republiku v r. 2011

	obyvatelstvo 15 +					
	ZŠ	SŠ	SŠ mat.	VŠ	celkem	nezjištěno
SO POU Slavičín	1 381	2 668	2 240	784	7 073	191
Zlínský kraj	96 955	178 120	151 336	55 966	482 377	15 300
Česká republika	1 613 986	2 952 112	2 790 112	1 114 731	8 470 941	476 691

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011.* [online] 2015. [cit. 2015-02-24].

Dostupné z: <http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>

Tab. 3: Počty rodáků v SO POU Slavičín, ve Zlínském kraji a České republice v r. 2011

název	obyvatelstvo celkem	počet rodáků
Bohuslavice nad Vlčí	394	212
Lipová	339	180
Petrůvka	314	173
Rudimov	239	135
Slavičín	6611	3441
Šanov	473	299
SO POU Slavičín	8370	4440
Zlínský kraj	590 459	321 410
Česká republika	10 436 560	5 145 058

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011.* [online] 2015.

[cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://notes.czso.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>

Příloha č. 1

Tab. 4: Věková struktura obyvatelstva obcí SO POU Slavičín v r. 2011

obec	obyvatelstvo celkem	věk 15 +					
		15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
Bohuslavice nad Vláří	394	71	45	61	66	40	68
Lipová	339	39	52	49	32	48	55
Petrůvka	314	41	48	35	54	52	56
Rudimov	239	17	34	38	25	25	53
Slavičín	6611	850	965	923	946	925	1125
Šanov	473	54	67	72	58	68	79
celkem	8370	1072	1211	1178	1181	1158	1436

Zdroj:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] 2015, [cit. 2015-03-26].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb>

Příloha č. 2: Dotazník

IDENTIFIKACE OBYVATEL SLAVIČÍNSKA SE SVÝM ÚZEMÍM

Vážená paní, vážený pane,

Katedra geografie, Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci provádí výzkum zaměřený na identifikaci obyvatel Slavičína se svým územím. Dotazník je určen respondentům starším patnácti let, kteří žijí na Slavičíně. Čas potřebný k vyplnění dotazníku není delší než 5 minut. Výzkum je striktně anonymní.

Kontaktní osoba: Šárka FURMANOVÁ, mail: furmanovasarka@seznam.cz, tel: 731 200 499

1. Místo trvalého bydliště respondenta: část obce.....
2. Jak dlouho žijete v místě trvalého bydliště?
A. od narození B. větší část života C. kratší část života D. krátce
3. Pohlaví
A. muž B. žena
4. Věk
A. 15-24 B. 25-34 C. 35-44 D. 45-54 E. 55-64 F. 65 a více
5. Nejvyšší dosažené vzdělání
A. základní B. střední C. úplné střední D. vysokoškolské
6. Jak byste pojmenoval/a region, ve kterém žijete? Jaké je jeho přirozené centrum?

7. V přiloženém mapovém výřezu zakreslete, prosím, Vaši představu o průběhu hranice mezi Valašskem a zbytkem území.
8. V přiloženém mapovém výřezu zakreslete, prosím, Vaši představu o územním rozsahu regionu Slavičína.
9. Vyberte z následujících variant 3 geografické oblasti podle míry významu, který jim přisuzujete, tzn. dle toho, jak se s nimi cítíte být spjatí, jak jsou pro Vás důležité. Na 1. pozici uveďte pro vás nejvýznamnější oblast, na 2. pozici pro Vás druhou nejvýznamnější oblast atd.
A. Evropa B. střední Evropa C. Česká republika D. Země (Čechy, Morava, Slezsko)
E. Kraj (Zlínský) F. Region (Slavičínsko) G. Obec H. Část obce
1. _____ 2. _____ 3. _____
10. Jste hrdí na region Slavičína, ve kterém žijete?
A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne E. nehraje roli
11. Domníváte se, že region, ve kterém žijete, může nějakým způsobem činit Váš život snazším ve srovnání s jinými oblastmi?
A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne E. nehraje roli
Pokud ano, uveďte příklad: _____
12. Je možné říci, že svým chováním přispíváte k rozvoji regionu, ve kterém žijete?
A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne
13. Podíleli jste se aktivně na fungování nějakého zájmového sdružení, politické organizace nebo občanského sdružení, které se nachází na Slavičíně?
A. Podílel jsem se B. Podílel/a jsem se C. Nikdy jsem se nepodílel/a

14. Myslíte si, že existence zájmových sdružení, politických organizací nebo občanských spolků na Slavičínku přispívá k reprezentaci regionu i mimo území Slavičína?
 A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne
15. Následující charakteristiky jsou typické pro oblast, ve které žijete. U každé charakteristiky uveďte Váš postoj k tomuto tvrzení (1 = zcela souhlasím; 5 = zcela nesouhlasím).

	1	2	3	4	5
historie					
příroda					
řeč					
gastronomie					
okrajová poloha regionu					
náboženství					
kulturní tradice					
architektura					
úroveň vzdělání					
struktura osídlení					
jiný konkrétní příklad					

16. Myslíte si, že region, ve kterém žijete, je něčím jedinečný, tzn. odlišný od ostatních regionů?

A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne

Pokud ano, co je podle Vás důležité pro zachování této jedinečnosti? Vyberte z následujících variant tři ukazatele podle významu, který jim přisuzujete. Tzn. na 1. pozici uveďte nejdůležitější věc pro zachování jedinečnosti regionu, na 2. pozici druhou nejdůležitější věc atd.

A. krajina B. nářečí C. lidové zvyky/tradice D. zdejší kultura
 E. politická reprezentace (sdružení, spolky, organizace) F. povaha obyvatel
 G. náboženství H. obuvnický průmysl CH. občanská vybavenost

1. _____ 2. _____ 3. _____

17. Myslíte si o lidech žijících mimo Slavičínku, že jsou nějak odlišní?

A. ano, jak _____ B. ne C. nevím

18. Myslíte si, že obyvatelé Slavičína mluví typickým nářečím pro tuto oblast?

A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne

Pokud jste odpověděli ano, myslíte si, že se postupem času zdejší nářečí vytrácí?

A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne

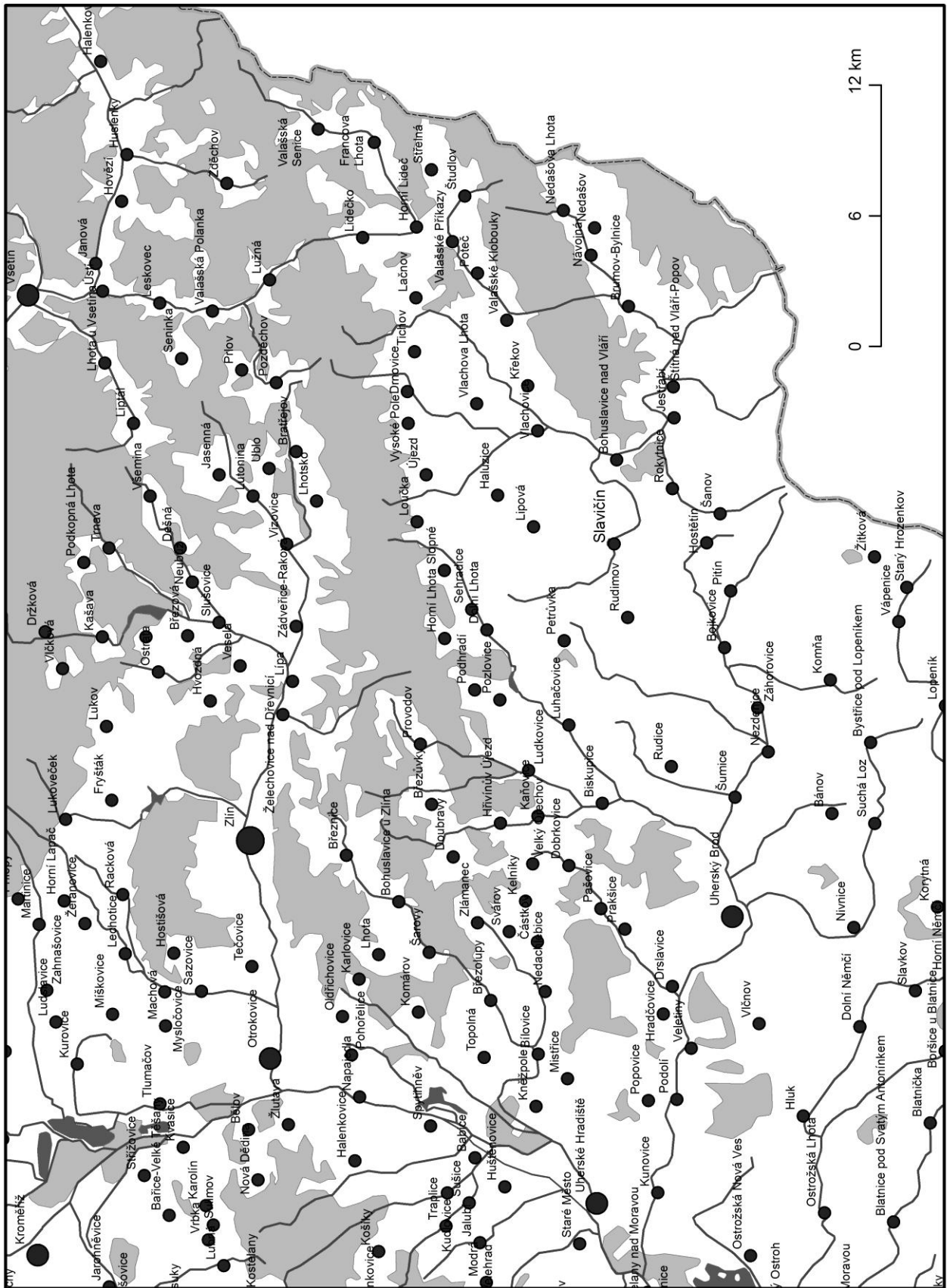
19. Uvažujete někdy o přestěhování se? A. ano B. ne

Pokud ano, uveďte příčinu

- a) vztah
 b) práce
 c) celková nespokojenost s místem bydliště
 d) jiný důvod: _____

Pokud ano, uveďte kde

- a) jinde na Slavičínku
 b) jinde ve Zlínském kraji
 c) mimo Zlínský kraj: _____
 d) mimo ČR: _____

Příloha č. 3. Výsledky chí kvadrát testu

Tab. 1: výsledky chí kvadrát testu

struktura podle	hodnota kritéria	kritická hodnota	struktura respondentů odpovídá
pohlaví	0,20	$\chi^2 (0,05;1) 3,84$	ano
věk	11,66	$\chi^2 (0,05;5) 11,07$	ano
vzdělání	4,65	$\chi^2 (0,05;3) 7,82$	ano
rodáctví	0,16	$\chi^2 (0,05;1) 3,84$	ano

Zdroj:

Vlastní zpracování

Příloha č. 4: Zpracovaná data k otázce č. 9

Tab. 1: Míra identifikace obyvatel Slavičinska s geografickou oblastí

		Evropa	střední Evropa	Česká republika	historické země ČR	Zlínský kraj	region Slavičinsko	obec	část obce
pohlaví	muži	40,00	20,00	170,00	102,00	106,00	250,00	202,00	10,00
	ženy	16,00	30,00	236,00	146,00	86,00	192,00	210,00	56,00
délka trvalého pobytu	od narození	40,00	20,00	190,00	108,00	124,00	264,00	224,00	20,00
	delší část života	14,00	30,00	172,00	104,00	58,00	128,00	132,00	46,00
	kratší část života	2,00	0,00	38,00	30,00	2,00	18,00	36,00	0,00
	krátce	0,00	0,00	6,00	6,00	8,00	32,00	20,00	0,00
věk	15-24	12,00	4,00	96,00	46,00	56,00	144,00	92,00	0,00
	25-34	14,00	0,00	40,00	34,00	32,00	64,00	86,00	0,00
	35-44	16,00	18,00	82,00	50,00	36,00	74,00	62,00	40,00
	45-54	10,00	2,00	64,00	20,00	22,00	50,00	40,00	26,00
	55-64	2,00	26,00	76,00	62,00	30,00	50,00	60,00	0,00
	65+	2,00	0,00	48,00	36,00	16,00	60,00	72,00	0,00
vzdělání	základní	0,00	4,00	68,00	26,00	24,00	92,00	20,00	0,00
	střední	40,00	16,00	102,00	82,00	84,00	158,00	182,00	20,00
	úplné střední	14,00	28,00	188,00	94,00	62,00	132,00	138,00	46,00
	vysokoškolské	2,00	2,00	48,00	46,00	22,00	60,00	72,00	0,00

Zdroj:

Vlastní zpracování

Příloha č. 5: Zpracovaná data k otázce č. 10

Tab. 1: Míra hrdosti k regionu Slavičínska dle délky trvalého pobytu respondentů

délka trvalého pobytu	1	2	3	4	5
od narození	29,09%	52,73%	7,27%	1,82%	9,09%
delší část života	28,95%	52,63%	5,26%	0,00%	13,16%
kratší část života	0,00%	71,43%	14,29%	14,29%	0,00%
krátce	0,00%	25,00%	50,00%	0,00%	25,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: určitě ano, 2: spíše ano, 3: spíše ne, 4: určitě ne, 5: nehraje roli

Tab. 2: Míra hrdosti k regionu Slavičínska dle pohlaví respondentů

pohlaví	1	2	3	4	5
muži	26,00%	54,00%	10,00%	2,00%	8,00%
ženy	25,93%	51,85%	7,41%	1,85%	12,96%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: určitě ano, 2: spíše ano, 3: spíše ne, 4: určitě ne, 5: nehraje roli

Tab. 3: Míra hrdosti k regionu Slavičínska dle věkové struktury respondentů

věk	1	2	3	4	5
15-24	16,00%	56,00%	16,00%	4,00%	8,00%
25-34	13,33%	53,33%	13,33%	0,00%	20,00%
35-44	33,33%	28,57%	14,29%	4,76%	19,05%
45-54	30,77%	53,85%	0,00%	0,00%	15,38%
55-64	29,41%	70,59%	0,00%	0,00%	0,00%
65+	38,46%	61,54%	0,00%	0,00%	0,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: určitě ano, 2: spíše ano, 3: spíše ne, 4: určitě ne, 5: nehraje roli

Tab. 4: Míra hrdosti k regionu Slavičínska dle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání respondentů

vzdělání	1	2	3	4	5
základní	23,08%	53,85%	15,38%	0,00%	7,69%
střední	23,68%	60,53%	7,89%	0,00%	7,89%
úplné střední	30,77%	43,59%	7,69%	5,13%	12,82%
vysokoškolské	21,43%	57,14%	7,14%	0,00%	14,29%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: určitě ano, 2: spíše ano, 3: spíše ne, 4: určitě ne, 5: nehraje roli

Příloha č. 6: Zpracovaná data k otázce č. 11

Tab. 1: Míra sebeúčinnosti regionu Slavičínska dle délky trvalého pobytu respondentů

délka trvalého pobytu	1	2	3	4	5
od narození	1,82%	23,64%	52,73%	5,45%	16,36%
delší část života	5,26%	31,58%	47,37%	5,26%	10,53%
kratší část života	0,00%	14,29%	42,86%	14,29%	28,57%
krátce	0,00%	25,00%	50,00%	25,00%	0,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: určitě ano, 2: spíše ano, 3: spíše ne, 4: určitě ne, 5: nehraje roli

Tab. 2: Míra sebeúčinnosti regionu dle pohlaví respondentů

pohlaví	1	2	3	4	5
muži	4,00%	22,00%	52,00%	8,00%	14,00%
ženy	1,85%	29,63%	48,15%	5,56%	14,81%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: určitě ano, 2: spíše ano, 3: spíše ne, 4: určitě ne, 5: nehraje roli

Tab. 3: Míra sebeúčinnosti regionu Slavičínska dle věkové struktury respondentů

věk	1	2	3	4	5
15-24	0,00%	28,00%	60,00%	4,00%	8,00%
25-34	0,00%	0,00%	60,00%	6,67%	33,33%
35-44	0,00%	28,57%	42,86%	14,29%	14,29%
45-54	7,69%	15,38%	46,15%	7,69%	23,08%
55-64	0,00%	35,29%	52,94%	5,88%	5,88%
65+	15,38%	46,15%	30,77%	0,00%	7,69%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: určitě ano, 2: spíše ano, 3: spíše ne, 4: určitě ne, 5: nehraje roli

Tab. 4: Míra sebeúčinnosti regionu Slavičínska dle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání respondentů

vzdělání	1	2	3	4	5
základní	0,00%	38,46%	61,54%	0,00%	0,00%
střední	7,89%	28,95%	50,00%	2,63%	10,53%
úplné střední	0,00%	23,08%	43,59%	10,26%	23,08%
vysokoškolské	0,00%	14,29%	57,14%	14,29%	14,29%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: určitě ano, 2: spíše ano, 3: spíše ne, 4: určitě ne, 5: nehraje roli

Příloha č. 7: Zpracovaná data k otázce č. 15

Tab. 1: Míra spjatosti s charakteristickými znaky regionu

		historie	příroda	řeč	gastronomie	okrajová poloha regionu	náboženství	kulturní tradice	architektura	úroveň vzdělání	struktura osídlení
pohlaví	muži	2,20	1,82	1,78	3,10	2,86	2,38	2,06	3,64	3,24	3,46
	ženy	2,15	1,54	1,69	2,69	2,41	2,35	1,89	3,24	2,94	3,19
délka trvalého pobytu	od narození	2,24	1,78	1,75	3,07	2,93	2,45	2,00	3,69	3,25	3,47
	delší část života	1,92	1,47	1,63	2,61	2,16	2,03	1,79	3,11	2,74	3,08
	kratší část života	2,71	1,71	1,86	2,86	2,57	3,29	2,43	3,00	3,29	3,29
	krátce	2,75	2,00	2,25	3,00	3,00	2,75	2,50	3,75	3,75	3,50
věk	15-24	2,00	2,28	1,84	3,20	2,92	2,40	1,88	3,84	3,28	3,44
	25-34	2,27	1,33	1,73	2,80	2,73	2,27	2,40	3,60	3,13	3,60
	35-44	2,19	1,43	1,76	3,10	2,71	2,48	1,76	3,48	3,14	3,24
	45-54	1,54	1,46	1,62	2,38	2,23	1,92	1,85	2,54	2,54	2,92
	55-64	2,53	1,53	1,53	2,47	2,18	2,06	1,88	3,35	2,88	3,24
	65+	2,54	1,69	1,85	3,08	2,77	3,08	2,23	3,38	3,38	3,38
vzdělání	základní	1,92	2,00	1,69	3,15	2,92	1,92	1,85	4,08	3,31	3,46
	střední	2,32	1,74	1,79	3,05	2,84	2,58	2,11	3,50	3,24	3,47
	úplně střední	2,00	1,51	1,67	2,59	2,26	2,00	1,82	3,15	2,72	3,08
	vysokoškolské	2,50	1,64	1,79	3,00	2,79	3,21	2,14	3,43	3,50	3,43

Zdroj:

Vlastní zpracování

Příloha č. 8: Zpracovaná data k otázce č. 19

Tab. 1: Míra potencionální migrace z regionu dle délky trvalého pobytu respondentů

délka trvalého pobytu	1	2
od narození	32,73%	67,27%
delší část života	15,79%	84,21%
kratší část života	57,14%	42,86%
krátce	75,00%	25,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: ano; 2: ne

Tab. 2: Míra potencionální migrace z regionu dle pohlaví respondentů

pohlaví	1	2
muži	36,00%	64,00%
ženy	24,07%	75,93%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: ano; 2: ne

Tab. 3: Míra potencionální migrace z regionu dle věkové struktury respondentů

věk	1	2
15-24	68,00%	32,00%
25-34	46,67%	53,33%
35-44	14,29%	85,71%
45-54	15,38%	84,62%
55-64	5,88%	94,12%
65+	7,69%	92,31%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: ano; 2: ne

Tab. 4: Míra potencionální migrace z regionu dle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání respondentů

vzdělání	1	2
základní	61,54%	38,46%
střední	10,53%	89,47%
úplné střední	30,77%	69,23%
vysokoškolské	50,00%	50,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: ano; 2: ne

Příloha č. 9: Zpracovaná data k otázce č. 19.1

Tab. 1: Příčina potencionální migrace z regionu dle délky trvalého pobytu respondentů

délka trvalého pobytu	1	2	3	4
od narození	0,00%	25,45%	1,82%	5,45%
delší část života	0,00%	10,53%	0,00%	5,26%
kratší část života	0,00%	28,57%	14,29%	14,29%
krátce	25,00%	25,00%	25,00%	0,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: vztah; 2: práce; 3: celková nespokojenost s místem bydliště; 4: jiný důvod

Tab. 2: Příčina potencionální migrace z regionu dle pohlaví respondentů

pohlaví	1	2	3	4
muži	0,00%	24,00%	2,00%	10,00%
ženy	1,85%	16,67%	3,70%	1,85%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: vztah; 2: práce; 3: celková nespokojenost s místem bydliště; 4: jiný důvod

Tab. 3: Příčina potencionální migrace z regionu dle věkové struktury respondentů

věk	1	2	3	4
15-24	0,00%	56,00%	4,00%	8,00%
25-34	0,00%	33,33%	6,67%	6,67%
35-44	4,76%	4,76%	4,76%	0,00%
45-54	0,00%	0,00%	0,00%	15,38%
55-64	0,00%	5,88%	0,00%	0,00%
65+	0,00%	0,00%	0,00%	7,69%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: vztah; 2: práce; 3: celková nespokojenost s místem bydliště; 4: jiný důvod

Tab. 4: Příčina potencionální migrace z regionu dle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání respondentů

vzdělání	1	2	3	4
základní	0,00%	53,85%	0,00%	7,69%
střední	0,00%	2,63%	0,00%	7,89%
úplné střední	0,00%	20,51%	7,69%	2,56%
vysokoškolské	7,14%	35,71%	0,00%	7,14%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: vztah; 2: práce; 3: celková nespokojenost s místem bydliště; 4: jiný důvod

Příloha č. 10: Zpracovaná data k otázce č. 19.2

Tab. 1: Místo potencionálního přestěhování z regionu dle délky trvalého pobytu respondentů

délka trvalého pobytu	1	2	3	4
od narození	3,64%	7,27%	14,55%	7,27%
delší část života	0,00%	2,63%	13,16%	0,00%
kratší část života	0,00%	42,86%	14,29%	0,00%
krátce	0,00%	0,00%	25,00%	50,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: jinde na Slavičinsko; 2: jinde ve Zlínském kraji; 3: mimo Zlínský kraj; 4: mimo ČR

Tab. 2: Místo potencionálního přestěhování z regionu dle pohlaví respondentů

pohlaví	1	2	3	4
muži	2,00%	6,00%	24,00%	4,00%
ženy	1,85%	9,26%	5,56%	7,41%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: jinde na Slavičinsko; 2: jinde ve Zlínském kraji; 3: mimo Zlínský kraj; 4: mimo ČR

Tab. 3: Místo potencionálního přestěhování z regionu dle věkové struktury respondentů

věk	1	2	3	4
15-24	4,00%	12,00%	36,00%	16,00%
25-34	6,67%	13,33%	20,00%	6,67%
35-44	0,00%	4,76%	4,76%	4,76%
45-54	0,00%	7,69%	7,69%	0,00%
55-64	0,00%	5,88%	0,00%	0,00%
65+	0,00%	0,00%	7,69%	0,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: jinde na Slavičinsko; 2: jinde ve Zlínském kraji; 3: mimo Zlínský kraj; 4: mimo ČR

Tab. 4: Místo potencionálního přestěhování z regionu dle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání respondentů

vzdělání	1	2	3	4
základní	7,69%	7,69%	30,77%	15,38%
Střední	0,00%	5,26%	5,26%	0,00%
úplné střední	0,00%	7,69%	15,38%	7,69%
vysokoškolské	7,14%	14,29%	21,43%	7,14%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1: jinde na Slavičinsko; 2: jinde ve Zlínském kraji; 3: mimo Zlínský kraj; 4: mimo ČR